

ZARZĄD MORSKICH PORTÓW SZCZECIN I ŚWINOUJŚCIE SPÓŁKA AKCYJNA

ul. Bytomska 7, 70-603 Szczecin; tel. +48 91 430 82 20; fax +48 91 462 48 42; e-mail: info@port.szczecin.pl; www.port.szczecin.pl

**INSTRUKCJA
POSTĘPOWANIA Z TOWARAMI NIEBEZPIECZNYMI
NA BOCZNICACH KOLEJOWYCH
ZARZĄDU MORSKICH PORTÓW
SZCZECIN I ŚWINOUJŚCIE S.A.**

PRZEPIS WEWNĘTRZNY

określający zasady i wymagania dotyczące postępowania z towarami niebezpiecznymi na bocznicach kolejowych Zarządu Morskich Portów Szczecin i Świnoujście S.A.

Instrukcja o postępowaniu z towarami niebezpiecznymi na bocznicach kolejowych realizuje postanowienia:

- 1/ Regulaminu dla międzynarodowego przewozu kolejami towarów niebezpiecznych (RID),
 - 2/ Załącznika 2 do Umowy SMGS „Przepisy o przewozie towarów niebezpiecznych”,
 - 3/ Wytycznych ładowania UIC,
 - 4/ Ogólnej umowy o użytkowaniu wagonów (AVV),
 - 5/ ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. – Prawo przewozowe,
 - 6/ ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym,
 - 7/ ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o przewozie towarów niebezpiecznych,
 - 8/ ustawy z dnia 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe,
 - 9/ ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o dozorze technicznym,
 - 10/ ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska,
 - 11/ ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach,
 - 12/ rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 16 sierpnia 2004 r. w sprawie wykazu stanowisk bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego i warunków, jakie powinny spełniać osoby zatrudnione na tych stanowiskach oraz prowadzący pojazdy kolejowe^{*)},
 - 13/ rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 18 lipca 2005 r. w sprawie ogólnych warunków prowadzenia ruchu kolejowego i sygnalizacji,
 - 14/ rozporządzenia Ministra Transportu z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie poważnych wypadków, wypadków i incydentów na liniach kolejowych,
 - 15/ rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 30 grudnia 2014 r. w sprawie pracowników zatrudnionych na stanowiskach bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego oraz z prowadzeniem określonych rodzajów pojazdów kolejowych,
- w brzmieniu obowiązującym.

OŚWIADCZENIE UŻYTKOWNIKA BOCZNICY KOLEJOWEJ

Regulacja wewnętrzna spełnia wymagania określone w ustawie z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (tekst jednolity: Dz.U. z 2016 r., poz. 1727, z późn. zm.) w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa ruchu kolejowego.

Szczecin, dn.

.....
(podpis, pieczęć)

^{*)} Obowiązuje do dnia 28 października 2018 r. wyłącznie w zakresie dotyczącym maszynistów.

Zmiany i uzupełnienia

Lp.	Decyzja nr / z dnia dotyczy: zmiany lub uzupełnienia	Strona, rozdział, §, ustęp, pkt, ppkt, litera, tiret	Obowiązuje od dnia	Podpis wnoszącego zmianę

Spis treści

	strona
Zmiany i uzupełnienia.....	2
Spis treści	4
ROZDZIAŁ 1. POSTANOWIENIA OGÓLNE	6
§ 1. Cel i zakres instrukcji.	6
§ 2. Skróty i definicje.	6
§ 3. Władze właściwe w sprawach związanych z przewozem towarów niebezpiecznych.	8
ROZDZIAŁ 2. KLASYFIKACJA TOWARÓW NIEBEZPIECZNYCH	9
§ 4. Określenie towarów niebezpiecznych.	9
§ 5. Towary niebezpieczne wysokiego ryzyka (TWR).	10
§ 6. Odpady niebezpieczne.	12
ROZDZIAŁ 3. WARUNKI I WYMAGANIA DOTYCZĄCE OPAKOWAŃ I JEDNOSTEK TRANSPORTOWYCH	13
§ 7. Warunki dotyczące opakowań.	13
§ 8. Wymagania dotyczące jednostek transportowych.	14
ROZDZIAŁ 4. ZASADY ZNAKOWANIA	15
§ 9. Zasady ogólne.....	15
§ 10. Nalepki ostrzegawcze.	15
§ 11. Tablice pomarańczowe.....	16
§ 12. Oznakowanie znakami ostrzegawczymi i napisami.....	17
§ 13. Oznakowanie pasami wyróżniającymi.....	18
§ 14. Przewóz próżnych jednostek transportowych po towarach niebezpiecznych.	19
ROZDZIAŁ 5. PAKOWANIE I ZAŁADUNEK TOWARÓW NIEBEZPIECZNYCH	20
§ 15. Zasady pakowania razem.	20
§ 16. Zasady załadunku sztuk przesyłek do wagonów i kontenerów.	20
ROZDZIAŁ 6. DOKUMENTY ZWIĄZANE Z PRZEWOZEM TOWARÓW NIEBEZPIECZNYCH.....	24
§ 17. Zasady ogólne.....	24
§ 18. Listy przewozowe.....	25
ROZDZIAŁ 7. CZYNNOŚCI KONTROLNE.....	30
§ 19. Czynności kontrolne przed nadaniem przesyłki do przewozu.	30
§ 20. Czynności kontrolne jednostek transportowych.	30
ROZDZIAŁ 8. MANEWRY Z WAGONAMI ZAWIERAJĄCYMI TOWARY NIEBEZPIECZNE	34
§ 21. Zestawianie składów manewrowych i/lub pociągów.....	34
§ 22. Wykonywanie manewrów z wagonami załadowanymi towarami niebezpiecznymi.....	35

§ 23. Dozorowanie przesyłek.....	36
ROZDZIAŁ 9. PRZEWOZY KOMBINOWANE.....	37
§ 24. Przewozy kombinowane kolejowo-drogowe.....	37
§ 25. Przewozy promowe i kolejowo-morskie.	37
§ 26. Oczyszczanie, mycie i odkażanie wagonów.....	38
ROZDZIAŁ 10. KWALIFIKACJE, SZKOLENIA, DORADCY.....	39
§ 27. Kwalifikacje pracowników i szkolenia z zakresu przewozu towarów niebezpiecznych.	39
§ 28. Doradca bezpieczeństwa przewozu towarów niebezpiecznych.	39
ROZDZIAŁ 11. POSTĘPOWANIE W RAZIE ZDARZEŃ ZWIĄZANYCH Z TOWARAMI NIEBEZPIECZNYMI.....	40
§ 29. Postępowanie w razie wypadków lub awarii z towarami niebezpiecznymi.....	40
§ 30. Informowanie pracowników o zdarzeniach.....	40
ROZDZIAŁ 12. Postanowienia końcowe	41
ZAŁĄCZNIKI	42
Załącznik Nr 1 – Znakowanie opakowań, DPPL i opakowań dużych.....	42
Załącznik Nr 2 – Kodowanie cystern.....	44
Załącznik Nr 3 – Wzory nalepek i znaków ostrzegawczych oraz innych oznakowań.....	48

ROZDZIAŁ 1. POSTANOWIENIA OGÓLNE

§ 1. Cel i zakres instrukcji.

Postanowienia niniejszej instrukcji mają na celu ustalenie jednolitego sposobu postępowania wszystkich uczestników procesu przewozowego towarów niebezpiecznych, a zwłaszcza użytkowników bocznic (końcowych) oraz współużytkowników bocznic, ustanowionych operatorów infrastruktury portowej, na terenach portowych zarządzanych przez Zarządu Portów Morskich Szczecin i Świnoujście S.A. (dalej tylko „ZMPSiŚ”) w celu zapewnienia bezpieczeństwa przewozu towarów niebezpiecznych oraz zapobieganiu powstawaniu zagrożeń dla ludzi i środowiska.

Instrukcja zawiera postanowienia dotyczące postępowania z towarami niebezpiecznymi zgodnie z przepisami RID/Załącznik 2, przepisami prawa krajowego oraz przepisami wewnętrznymi ZMPSiŚ.

§ 2. Skróty i definicje.

ADR – Umowa europejska dotycząca międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych (ADR), sporządzoną w Genewie dnia 30 września 1957 r. (Dz.U. z 2011 r. Nr 110, poz. 641), włącznie z umowami specjalnymi, wraz ze zmianami obowiązującymi od dnia ich wejścia w życie w stosunku do Rzeczypospolitej Polskiej, ogłoszonymi we właściwy sposób.

Bocznica kolejowa – wyznaczona przez zarządcę infrastruktury droga kolejowa, połączona bezpośrednio lub pośrednio z linią kolejową, służąca do wykonywania czynności ładunkowych, utrzymaniowych lub postoju pojazdów kolejowych albo przemieszczania i włączania pojazdów kolejowych do ruchu po sieci kolejowej.

Doradca RID – doradca do spraw bezpieczeństwa przewozu towarów niebezpiecznych koleją.

DPPL – duży pojemnik do przewozu luzem.

IMDG – Międzynarodowy Morski Kodeks Towarów Niebezpiecznych, stanowiący wykonanie przepisów części A rozdziału VII Międzynarodowej konwencji o bezpieczeństwie życia na morzu, opublikowany przez Międzynarodową Organizację Morską (International Maritime Organization, IMO) w Londynie.

Jednostka transportowa – dla potrzeb niniejszej instrukcji oznacza:

- wagon (wagon kryty, wagon odkryty),
- cysternę (wagon-cysterna, kontener-cysterna, cysterna przenośna, MEGC, wagon-bateria, wagon z cysternami odejmowalnymi),
- kontener (kontener wielki, kontener do przewozu luzem),
- pojazd drogowy (pojazd-cysterna, pojazd-bateria, pojazd przykryty oponczą, pojazd zamknięty, ciągnik siodłowy, przyczepa, naczepa).

Komunikacja CIM-SMGS – przewozy towarów wykonywane na podstawie listu CIM na obszarze stosowania konwencji COTIF i po zmianie listu na granicy, na podstawie listu SMGS na obszarze stosowania umowy SMGS (lub odwrotnie).

Kontener – dla potrzeb niniejszej instrukcji oznacza: kontener wielki, kontener-cysternę, MEGC, kontener do przewozu luzem, cysternę przenośną.

MEGC – wieloelementowy kontener do przewozu gazu.

Numer UN – międzynarodowy czterocyfrowy numer identyfikacyjny materiału lub przedmiotu, pochodzący z *Przepisów modelowych ONZ*.

Odległość ochronna – odległość pomiędzy tarczami zderzaków wagonu lub ścianą czołową kontenera wielkiego, cysterny przenośnej lub przodem albo tyłem pojazdu drogowego a tarczami zderzaków innego wagonu lub ścianą czołową innego kontenera wielkiego, cysterny przenośnej lub przodem albo tyłem pojazdu drogowego wynosi nie mniej niż 18 m, lub jest zajęta przez nie mniej niż 2 wagony 2-osiove lub jeden wagon 4- lub więcej osiowy.

Przewóz towarów niebezpiecznych koleją – każde przemieszczenie towarów niebezpiecznych wagonem, z uwzględnieniem postojów wymaganych podczas przewozu oraz czynności związanych z tym przewozem.

Przewoźnik kolejowy – przedsiębiorca uprawniony na podstawie licencji do wykonywania przewozów kolejowych lub świadczenia usługi trakcyjnej.

Plan zapewnienia bezpieczeństwa – plan zapewnienia bezpieczeństwa przy przewozie koleją towarów niebezpiecznych wysokiego ryzyka.

Pojazd – pojazd samochodowy albo zespół pojazdów składający się z pojazdu samochodowego i przyczepy lub naczepy, lub z ciągnika rolniczego i przyczepy, w rozumieniu ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym.

RID – Regulamin dla międzynarodowego przewozu kolejami towarów niebezpiecznych (RID), stanowiący załącznik C do Konwencji o międzynarodowym przewozie kolejami (COTIF), sporządzonej w Bernie dnia 9 maja 1980 r. (Dz.U. z 2007 r. Nr 100, poz. 674 i 675), wraz ze zmianami obowiązującymi od dnia ich wejścia w życie w stosunku do Rzeczypospolitej Polskiej, ogłoszonymi we właściwy sposób.

RID/Zał. 2 – przepisy RID i Załącznika 2 do SMGS, jeżeli dane postanowienie występuje w obu przepisach o przewozie towarów niebezpiecznych.

Statek – urządzenie pływające o napędzie mechanicznym lub bez napędu mechanicznego używane do przewozu towarów.

Środek transportu – pojazd, wagon lub statek używany do przewozu towarów niebezpiecznych.

Terminal towarowy – obiekt budowlany lub zespół obiektów budowlanych obejmujący drogę kolejową, wyposażony w urządzenia ładunkowe, umożliwiające załadunek lub rozładunek wagonów lub integrację różnych rodzajów transportu w zakresie przewozu towarów.

Towary niebezpieczne – materiały lub przedmioty, który zgodnie z RID nie są dopuszczone, do przewozu koleją albo są dopuszczone do takiego przewozu na warunkach określonych w RID.

TWR – towary niebezpieczne wysokiego ryzyka określone w dziale 1.10 RID.

Uczestnicy przewozu towarów niebezpiecznych koleją – podmioty wymienione w dziale 1.4 RID lub jednostki wojskowe, prowadzące działalność związaną z przewozem towarów niebezpiecznych koleją.

Urządzenie transportowe – urządzenie umieszczane w/na środku transportu lub trwale z nim połączone, wykorzystywane do przewozu towaru, w szczególności: cysterna, kontener, kontener do przewozu luzem, wagon-bateria, wieloelementowy kontener do gazu (MEGC), duży pojemnik do przewozu luzem (DPPL).

UTK – Urząd Transportu Kolejowego.

Użytkownik bocznic kolejowej – zarządca infrastruktury, który nie zarządza inną drogą kolejową niż bocznic kolejowa.

Wagon – pojazd kolejowy bez własnego napędu, który porusza się na własnych kołach po torach kolejowych i jest przeznaczony do przewozu towarów.

Władza właściwa – organ(-y) władzy państwowej lub inne jednostki upoważnione na podstawie przepisów prawa krajowego do wykonywania odpowiednich czynności administracyjnych w sprawach związanych z przewozem towarów niebezpiecznych, np. klasyfikacji towarów niebezpiecznych, badania i dopuszczania do przewozu opakowań dla towarów niebezpiecznych, wagonów-cystern, kontenerów-cystern, itp.

Załącznik 2 do SMGS – przepisy dotyczące przewozu towarów niebezpiecznych określone w załączniku 2 „Przepisy o przewozie towarów niebezpiecznych” do Umowy o międzynarodowej kolejowej komunikacji towarowej (SMGS).

Zarządca infrastruktury – podmiot upoważniony w szczególności do budowy i utrzymania infrastruktury kolejowej, jak również kierowania systemami ruchu i bezpieczeństwa.

Zdarzenie – poważny wypadek, wypadek lub incydent w transporcie kolejowym.

§ 3. Władze właściwe w sprawach związanych z przewozem towarów niebezpiecznych.

Pod pojęciem władza właściwa należy rozumieć organy władzy państwowej lub inne jednostki upoważnione na podstawie przepisów prawa krajowego do wykonywania odpowiednich czynności administracyjnych w sprawach związanych z przewozem towarów niebezpiecznych, np. w sprawach klasyfikacji towarów niebezpiecznych, badania i dopuszczania do przewozu opakowań dla towarów niebezpiecznych, wagonów-cystern, kontenerów-cystern, itp.

1. W zakresie nadzoru na przewozem towarów niebezpiecznych oraz w sprawach niewymienionych w ust. 2-7 władzą właściwą jest minister właściwy ds. transportu (www.mib.gov.pl).
2. W sprawach kontroli bezpieczeństwa przewozu towarów niebezpiecznych koleją władzą właściwą jest Prezes Urzędu Transportu Kolejowego (UTK); adres: 02-305 Warszawa, Al. Jerozolimskie 134 (www.utk.gov.pl).
3. W zakresie klasyfikacji towarów do klas od 1 do 9, z wyjątkiem klasy 6.2 i 7, władzą właściwą jest Instytut Przemysłu Organicznego (IPO); adres: 03-236 Warszawa ul. Annopol 6 (www.ipo.waw.pl).
4. W zakresie warunków przewozu materiałów promieniotwórczych (klasa 7 RID) władzą właściwą jest Prezes Państwowej Agencji Atomistyki (PAA); adres: 00-522 Warszawa, ul. Krucza 36 (www.paa.gov.pl).
5. W zakresie badania i dopuszczenia do przewozu zbiorników wagonów-cystern (w tym wagonów baterii przystosowanych do przewozu zestawu wiązek butli) i kontenerów-cystern, wieloelementowych kontenerów do gazu (MEGC), opakowań do przewozu gazów (klasa 2 RID), badań okresowych dużych pojemników do przewozu luzem (DPPL) oraz w sprawach świadectw doradcy ds. bezpieczeństwa przewozu towarów niebezpiecznych władzą właściwą jest Dyrektor Transportowego Dozoru Technicznego (TDT); adres: 00-613 Warszawa, ul. Chałubińskiego 8 (www.tdt.pl).
6. W zakresie badania i dopuszczenia opakowań do przewozu towarów niebezpiecznych, w tym DPPL, władzą właściwą jest Instytut Badawczy Opakowań (COBRO); adres: 02-942 Warszawa, ul. Konstancińska 11 (www.cobro.org.pl).
7. W sprawach warunków przewozu materiałów zakaźnych władzą właściwą jest minister właściwy ds. zdrowia (www.mz.gov.pl).

ROZDZIAŁ 2. KLASYFIKACJA TOWARÓW NIEBEZPIECZNYCH

§ 4. Określenie towarów niebezpiecznych.

1. Towary niebezpieczne są to materiały i przedmioty, które ze względu na swoje właściwości fizyczne, chemiczne lub biologiczne, stwarzają potencjalne zagrożenie dla bezpieczeństwa w przypadku niewłaściwego obchodzenia się z nimi w czasie przewozu lub w przypadkach zdarzenia; mogące powodować zagrożenie zdrowia, śmierć, zniszczenie środowiska naturalnego lub dóbr materialnych. Przewóz towarów niebezpiecznych transportem kolejowym dopuszczony jest tylko na ściśle określonych warunkach, zawartych w przepisach RID/Załącz. 2.
2. Towary niebezpieczne zaklasyfikowane są do jednej z klas, które określa się na podstawie zagrożenia dominującego stwarzanego przez dany towar niebezpieczny:
 - klasa 1 materiały wybuchowe i przedmioty z materiałem wybuchowym,
 - klasa 2 gazy,
 - klasa 3 materiały ciekłe zapalne,
 - klasa 4.1 materiały stałe zapalne, materiały samoreaktywne i materiały stałe wybuchowe odczulone,
 - klasa 4.2 materiały samozapalne,
 - klasa 4.3 materiały wydzielające w zetknięciu z wodą gazy zapalne,
 - klasa 5.1 materiały utleniające,
 - klasa 5.2 nadtlenki organiczne,
 - klasa 6.1 materiały trujące,
 - klasa 6.2 materiały zakaźne,
 - klasa 7 materiały promieniotwórcze,
 - klasa 8 materiały żrące,
 - klasa 9 różne materiały i przedmioty niebezpieczne.
3. Natężenie zagrożenia danego towaru niebezpiecznego określa się przez przyporządkowanie do grupy pakowania:
 - I materiały stwarzające duże zagrożenie,
 - II materiały stwarzające średnie zagrożenie,
 - III materiały stwarzające małe zagrożenie.Towary klasy: 1, 2, 5.2, 6.2 i 7 oraz materiały samoreaktywne klasy 4.1 nie są przyporządkowane do grup pakowania.
4. Na podstawie właściwości fizyko-chemicznych towarom przydzielono kody klasyfikacyjne złożone z liter o następującym znaczeniu:

kod	znaczenie	kod	znaczenie
A	gazy duszące	P	nadtlenki organiczne
C	materiały żrące	S	materiały samozapalne
D	materiały wybuchowe odczulone	SR	materiały samoreaktywne
F	materiały zapalne	T	materiały trujące
I	materiały zakaźne	W	materiały wydzielające w zetknięciu z wodą gazy zapalne
O	materiały utleniające	M	różne materiały niebezpieczne

Jeżeli towar posiada więcej właściwości niebezpiecznych, to jego kod klasyfikacyjny stanowi kombinację ww. liter, które mogą być uzupełnione cyframi, np. **2TFC** – gaz skroplony trujący zapalny i.n.o.

5. Pełny wykaz towarów niebezpiecznych znajduje się w dziale 3.2 RID/Załącznik 2 – tabele A i B.

Pod określeniem „I.N.O.” (inaczej nie określone) występują pozycje zbiorcze, do których mogą być zakwalifikowane materiały, mieszaniny, roztwory lub przedmioty, mające właściwości niebezpieczne odpowiadające określonej klasie, kodowi klasyfikacyjnemu i grupie pakowania ale nie wymienione z nazwy w dziale 3.2 tabela A RID/Załącznik 2.

§ 5. Towary niebezpieczne wysokiego ryzyka (TWR).

1. Towary niebezpieczne wysokiego ryzyka (dalej tylko „TWR”) są to substancje, materiały lub przedmioty, które użyte dla celów terrorystycznych mogą spowodować liczne straty w ludziach i masowe zniszczenia.

Do TWR zalicza się towary wymienione w poniższej tabeli, jeżeli są przewożone w ilościach równych lub większych niż niej określone.

Klasa	Podklasa	Materiał lub przedmiot	Ilość		
			Cy- sterna (litry)^{c)}	Luzem (kg)^{d)}	Sztuka przesyłki (kg)
1	1.1	materiały wybuchowe i przedmioty z materiałem wybuchowym	a)	a)	0
	1.2	materiały wybuchowe i przedmioty z materiałem wybuchowym	a)	a)	0
	1.3	materiały wybuchowe i przedmioty z materiałem wybuchowym grupy zgodności C	a)	a)	0
	1.4	materiały wybuchowe i przedmioty z materiałem wybuchowym UN 0104, 0237, 0255, 0267, 0361, 0365, 0366, 0440, 0441, 0455, 0456 i 0500	a)	a)	0
	1.5	materiały wybuchowe i przedmioty z materiałem wybuchowym	0	a)	0
2		gazy zapalne (kody klasyfikacyjne zawierające tylko literę F)	3000	a)	b)
		gazy trujące (kody klasyfikacyjne zawierające litery T, TF, TC, TO, TFC lub TOC), za wyjątkiem pojemników aerozolowych	0	a)	0
3		materiały ciekłe zapalne grupy pakowania I i II	3000	a)	b)
		materiały ciekłe wybuchowe odczulone	0	a)	0
4.1		materiały wybuchowe odczulone	a)	a)	0
4.2		materiały grupy pakowania I	3000	a)	b)

Klasa	Podklasa	Materiał lub przedmiot	Ilość		
			Cy- sterna (litry) ^{c)}	Luzem (kg) ^{d)}	Sztuka przesyłki (kg)
4.3		materiały grupy pakowania I	3000	a)	b)
5.1		materiały utleniające ciekłe grupy pakowania I	3000	a)	b)
		nadchlorany, azotan amonu, nawozy zawierające azotan amonu i azotan amonu jako emulsja, zawiesina lub żel	3000	3000	b)
6.1		materiały trujące grupy pakowania I	0	a)	0
6.2		materiały zakaźne kategorii A (UN 2814 i 2900 za wyjątkiem materiałów zwierzęcych)	a)	0	0
8		materiały żrące grupy pakowania I	3000	a)	b)

a) nie dotyczy

b) niezależnie od ilości, przepisów rozdziału 1.10.3 RID/Zał. 2 nie stosuje się.

c) wartość podana w tej kolumnie obowiązuje tylko wtedy, jeżeli przewóz w cysternie jest dopuszczony zgodnie z działem 3.2 tabela A kolumna 10 lub 12. Dla materiałów niedopuszczonych do przewozu w cysternie, informacja w tej kolumnie nie obowiązuje.

d) wartość podana w tej kolumnie obowiązuje tylko wtedy, jeżeli przewóz towaru luzem jest dopuszczony zgodnie z działem 3.2 tabela A kolumna 10 lub 17. Dla materiałów niedopuszczonych do przewozu towaru luzem, informacja w tej kolumnie nie obowiązuje.

Uwagi: 1. „0” oznacza, że dana przesyłka jest TWR również w przypadku przewozu próżnych nieoczyszczonych: wagonów, jednostek transportowych lub opakowań.

2. Zasady zaliczania towarów klasy 7 do TWR podane są w dziale 1.10 RID/Zał. 2 i nie są ujęte w niniejszej instrukcji.

2. RID w dziale 1.10 nakłada na wszystkich uczestników przewozu TWR obowiązek opracowania „Planu zapewnienia bezpieczeństwa” (dalej tylko „PZB”) oraz przeprowadzenia niezbędnego szkolenia personelu biorącego udział w procesie przewozu TWR i czynnościach z tym związanych, który powinien zawierać co najmniej następujące elementy:
 - 1) specyficzny przydział odpowiedzialności, w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa, osobom posiadającym kompetencje, kwalifikacje i wymagane uprawnienia;
 - 2) wykaz towarów niebezpiecznych lub rodzajów towarów niebezpiecznych objętych PZB;
 - 3) ocenę bieżących działań i wynikających z nich zagrożeń, włącznie z postojami wynikającymi z warunków przewozu, pozostawianiem towarów niebezpiecznych w wagonach, cysternach lub kontenerach przed, w czasie i po przemieszczeniu, oraz z tymczasowym odstawianiem towarów niebezpiecznych w celu zmiany rodzaju lub środka transportu (przeładunek), jeżeli ma to zastosowanie;
 - 4) wyraźne wyszczególnienie przedsięwzięć, które powinny być podejmowane dla zmniejszenia zagrożenia bezpieczeństwa stosownie do odpowiedzialności i obowiązków uczestników, włączając w to:
 - a) szkolenie,
 - b) politykę zapewnienia bezpieczeństwa (np. działania w przypadku podwyższonego zagrożenia, weryfikację nowo zatrudnianego personelu lub dopuszczania personelu do zajmowania określonych stanowisk, itp.),
 - c) praktykę eksploatacyjną (np. wybór lub użycie tras, jeżeli są one znane, dostęp do towarów niebezpiecznych podczas tymczasowego postoju (jak określono wyżej w ust. 3), bliskość do urządzeń infrastruktury podatnych na zagrożenie, itd.),
 - d) wyposażenie i zasoby, które będą użyte dla zmniejszenia zagrożenia bezpieczeństwa;

- 5) skuteczne i aktualizowane procedury dla powiadamiania i przeciwdziałania zagrożeniom, naruszeniom bezpieczeństwa lub incydentom z nimi związanym;
 - 6) procedury dla oceny i wypróbowywania oraz okresowego sprawdzania i aktualizacji PZB;
 - 7) działania dla zapewnienia fizycznego bezpieczeństwa informacji przewozowej zawartych w PZB;
 - 8) działania zapewniające, że rozpowszechnianie informacji dotyczących przewozu zawartych w PZB, ograniczone jest tylko do tych, którym ta informacja jest konieczna, przy czym działania te nie powinny wykluczać udostępniania informacji wymaganych w innych miejscach RID.
3. Aktualizacji należy dokonywać każdorazowo po zaistnieniu zmiany mającej wpływ na realizację zawartych w PZB postanowień, natomiast praktycznego sprawdzania postanowień przyjętych w PZB procedur dokonywać należy nie rzadziej niż co 2 lata.
 4. Na obszarze ZPMSiŚ do sporządzania PZB zobowiązani są współużytkownicy bocznic – operatorzy wyznaczeni przez ZPMSiŚ, na terenie działalności których występują TWR.

§ 6. Odpady niebezpieczne.

1. Odpady niebezpieczne są to substancje lub przedmioty określone w załącznikach do ustawy o odpadach, których posiadacz pozbywa się, zamierza pozbyć się lub do ich pozbycia się jest obowiązany.

Wykaz odpadów zawarty jest w załączniku do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2014 r. w sprawie katalogu odpadów, a znak „*” przy kodzie odpadu oznacza odpad niebezpieczny.

2. Zgodnie z postanowieniami art. 24 ust. 2 ustawy o odpadach, transport odpadów niebezpiecznych odbywa się z zastosowaniem przepisów RID/Załącznik 2 do SMGS.

Zlecający usługę transportu odpadów jest obowiązany wskazać transportującemu odpady wykonującemu usługę transportu odpadów miejsce przeznaczenia odpadów oraz posiadacza odpadów, do którego należy dostarczyć odpady (art. 24 ust. 3 ustawy o odpadach).

3. Nadawca odpadów powinien dostarczyć wraz z listem przewozowym:

- 1) wypełnioną „kartę przekazania odpadów” lub „zbiorczą kartę przekazania odpadów”,
- 2) w razie potrzeby charakterystykę fizykochemiczną odpadu,
- 3) inne informacje istotne dla wykonania usługi przewozowej koleją.

4. Nadawca powinien wypełnić list przewozowy zgodnie z 5.4.1.1.3 RID/Załącznik 2 – oficjalna nazwa przewozowa powinna być poprzedzona wyrazem „ODPAD”, np., „UN 1993 ODPAD, MATERIAŁ ZAPALNY CIEKŁY I.N.O. (toluen i alkohol etylowy), 3, GP II” oraz uzupełniona podaniem rodzaju i kodu odpadu z katalogu odpadów. W przypadku przewozu odpadów o nieznanym składzie, dla których stosuje się przepis 2.1.3.5.5 RID/Załącznik 2, użyta oficjalna nazwa przewozowa powinna być uzupełniona zapisem „ODPAD WEDŁUG 2.1.3.5.5”, np. „UN 3264 MATERIAŁ ŻRĄCY CIEKŁY KWAŚNY NIEORGANICZNY I.N.O., 8, II, ODPAD WEDŁUG 2.1.3.5.5”. W takim przypadku nie ma zastosowania przepis specjalny 274 dotyczący podawania nazwy technicznej przewożonego materiału I.N.O.

ROZDZIAŁ 3. WARUNKI I WYMAGANIA DOTYCZĄCE OPAKOWAŃ I JEDNOSTEK TRANSPORTOWYCH

§ 7. Warunki dotyczące opakowań.

1. Każde opakowanie przeznaczone do przewozu towarów niebezpiecznych powinno odpowiadać wymaganiom określonym w 4.1 i 6.1-6.6 RID/Załącz. 2, oraz powinno zapewniać bezpieczeństwo podczas przewozu.
2. Za wybór właściwego opakowania odpowiada nadawca, korzystając z informacji podanych w tabeli A RID/Załącz.2 dla danego towaru.
3. Każde opakowanie przeznaczone do przewozu towarów niebezpiecznych powinno mieć naniesione czytelne oznakowanie oznaczające, że opakowanie odpowiada dopuszczonemu typowi konstrukcyjnemu.
4. Znakowanie sztuk przesyłek odbywa się z zastosowaniem następujących zasad:
 - 1) każdą sztukę przesyłki należy oznakować wielkimi literami „UN” i numerem UN towaru w niej przewożonego;
 - 2) opakowanie zbiorcze powinno mieć dodatkowo napis „OPAKOWANIE ZBIORCZE”, w języku urzędowym państwa nadania i dodatkowo w języku francuskim, niemieckim lub angielskim;
 - 3) opakowanie awaryjne powinno mieć dodatkowo napis „OPAKOWANIE AWARYJNE” lub „NACZYNIĘ CIŚNIENIOWE AWARYJNE”;
 - 4) dla sztuk przesyłek towarów niebezpiecznych klas 1., 2. i 7. wymagane jest naniesienie na opakowaniu dodatkowych informacji, np.:
 - a) dla klasy 1 – oficjalnej nazwy przewozowej lub oznakowania dopuszczonego przez wojskową władzę właściwą,
 - b) dla klasy 2 (tylko na naczyniach wielokrotnego napełniania) – numeru UN i oficjalnej nazwy przewozowej,
 - c) dla klasy 7 – napisu pozwalającego na zidentyfikowanie nadawcy i/lub odbiorcy, numeru UN i oficjalnej nazwy przewozowej oraz symbolu promieniowania;
 - 5) strzałki kierunkowe (patrz *Załącznik 4*) powinny zostać naniesione na:
 - a) opakowania kombinowane z opakowaniami wewnętrznymi zawierającymi materiały ciekłe,
 - b) opakowania pojedyncze, wyposażone w urządzenia odpowietrzające,
 - c) naczynia kriogeniczne do przewozu gazów skroplonych schłodzonych;
5. Szczegółowe zasady oznakowania sztuk przesyłek podane są w 5.2.1.5, 5.2.1.6 i 5.2.1.7 RID/Załącz. 2, szczegółowe zasady znakowania i kodowania opakowań zawarte są w części 6. RID/Załącz. 2, a wzory oznakowań opakowań, DPPL oraz opakowań dużych przedstawione zostały w [Załączniku Nr 1](#).

§ 8. Wymagania dotyczące jednostek transportowych.

1. Towary niebezpieczne przewożone są w jednostkach transportowych odpowiednich dla danego towaru, zapewniających bezpieczeństwo w czasie przewozu, który w zależności od sposobu przewozu dzieli się na:
 - przewóz w cysternach,
 - przewóz w sztukach przesyłek,
 - przewóz luzem,

przy czym towary niebezpieczne dopuszczone do przewozu luzem powinny być przewożone w wagonach krytych, wagonach odkrytych z oponczami wagonowymi, w wagonach z rozsuwanym dachem, jak również w kontenerach i wagonach specjalnych do przewozu towaru luzem, zgodnie z działem 7.3 RID/Zał. 2.

Jednostki transportowe powinny być oznakowane zgodnie z obowiązującymi przepisami RID/Zał. 2.

2. Zbiorniki wagonów-cystern, wagonów-baterii, cystern odejmowalnych, kontenerów-cystern, MEGC oraz cystern przenośnych powinny spełniać wymagania części 4. i 6. RID/Zał. 2. Zasady kodowania cystern określa [Załącznik Nr 2](#).
3. Wagon-cysterna, wagon-bateria oraz wagon załadowany kontenerem-cysterną, cysterną przenośną lub MEGC, w których przewożone są gazy klasy 2., powinien posiadać zestawy kołowe bezobrotowe (monoblokowe) – Załącznik 10 AVV 1.26).
4. Wagony-cysterny, cysterny odejmowalne, wagony-baterie, kontenery-cysterny, MEGC i cysterny przenośne nie mogą być napełniane lub przekazywane do przewozu po przekroczeniu terminu wykonania badania okresowego.
5. Późne nieoczyszczone wagony-cysterny, cysterny odejmowalne, wagony-baterie, kontenery-cysterny i MEGC mogą być przewożone także po przekroczeniu terminu badania okresowego, w celu poddania ich tym badaniom; przy przewozie po przekroczeniu terminów badań okresowych, w liście przewozowym należy wpisać: „PRZEWÓZ ZGODNY Z 4.3.2.4.4”.
6. Wagony i kontenery nie powinny mieć wewnątrz żadnych wystających części metalowych niebędących elementami wyposażenia.
7. Wszystkie zamknięcia (zawór denny, zawór boczny i zaśleпка) powinny działać niezależnie od siebie i w przypadku nieszczelności pozostałych zamknięć skutecznie utrzymać ładunek w zbiorniku. Uszkodzenie układu sterowania zaworem dennym nie może spowodować rozszczelnienia zbiornika cysterny.

Położenie „ZAMKNIĘTY”/„OTWARTY” („OPEN”/„CLOSED”, „AUF”/„ZU”, „OUVERT”/„FERME”) zaworów oraz kierunek zamykania powinny być wyraźnie widoczne.

ROZDZIAŁ 4. ZASADY ZNAKOWANIA

§ 9. Zasady ogólne.

1. Na zewnętrznej powierzchni jednostek transportowych nadawca umieszcza, w zależności od stwarzanych zagrożeń, oznakowania określone w RID/Zał. 2, takie jak:
 - 1) duże nalepki ostrzegawcze,
 - 2) tablice pomarańczowe zawierające numer zagrożenia oraz numer UN towaru niebezpiecznego,
 - 3) znak dla materiałów zagrażających środowisku,
 - 4) znak dla materiałów o podwyższonej temperaturze,
 - 5) znaki dotyczące manewrowania,
 - 6) znak ostrzegawczy dla wagonów lub kontenerów poddanych fumigacji,
 - 7) znak ostrzegawczy dla wagonów lub kontenerów z czynnikiem chłodzącym.
2. Oznakowania na jednostkach transportowych powinny być odporne na oddziaływanie warunków atmosferycznych bez znaczącej utraty swojej jakości.
3. Jeżeli nalepki ostrzegawcze lub tablice pomarańczowe umieszczane są na tablicach ruchomych, to powinny być one tak wykonane i zabezpieczone, aby wykluczyć możliwość ich przestawienia lub poluzowania się podczas przewozu.
4. Duże nalepki ostrzegawcze, tablice pomarańczowe i znaki ostrzegawcze powinny być umieszczone w taki sposób, aby były dobrze widoczne podczas przewozu. Jeżeli duże nalepki ostrzegawcze, tablice pomarańczowe i znaki ostrzegawcze umieszczone na jednostkach transportowych załadowanych na wagonie nie są dobrze widoczne na zewnątrz wagonu, to takie same oznakowania powinny być umieszczone na obu ścianach bocznych wagonu.
5. Wzory nalepek ostrzegawczych, znaków ostrzegawczych oraz innych oznakowań określa [Załącznik nr 3](#).

§ 10. Nalepki ostrzegawcze.

1. Nalepki ostrzegawcze dla każdego rodzaju zagrożenia umieszcza się na:
 - opakowaniach, DPPL, opakowaniach dużych, naczyniach ciśnieniowych oraz kontenerach małych – nalepki ostrzegawcze w formie rombu o wymiarach nie mniejszych niż 100×100 mm;
 - na obu ścianach bocznych: wagonów-cystern, wagonów-baterii, wagonów z cysternami odejmowanymi, wagonów do przewozu sztuk przesyłek, wagonów do przewozu luzem, przyczep lub naczep samochodowych – duże nalepki ostrzegawcze w formie rombu o wymiarach nie mniejszych niż 250×250 mm¹⁾;
 - na obu ścianach bocznych i obu ścianach czołowych: kontenerów-cystern, cystern przenośnych, MEGC, kontenerów wielkich oraz kontenerów do przewozu luzem – duże nalepki ostrzegawcze w formie rombu o wymiarach nie mniejszych niż 250×250 mm¹⁾.

¹⁾ W przypadku braku wystarczającej powierzchni na wagonie dopuszcza się użycie nalepki o wymiarach 150×150 mm.

2. Zamiast nalepek ostrzegawczych naklejanych, na opakowanie lub jednostkę transportową mogą być naniesione trwałe oznakowania odpowiadające dokładnie wzorom nalepek, np. przez malowanie.
3. Wagony i kontenery z towarami niebezpiecznymi przewożone w komunikacji SMGS-CIM, SMGS/CIM lub SMGS do Polski lub tranzytem przez Polskę, powinny być oznakowane nalepkami ostrzegawczymi bez umieszczonego na nich numeru karty awaryjnej. Numer karty awaryjnej może być naniesiony na oddzielnej białej tabliczce.

§ 11. Tablice pomarańczowe.

1. Tablice pomarańczowe umieszcza się na obu ścianach bocznych:
 - ✓ wagonu-cysterny,
 - ✓ wagonu-baterii,
 - ✓ wagonu z cysternami odejmowalnymi,
 - ✓ kontenera-cysterny,
 - ✓ MEGC,
 - ✓ cysterny przenośnej,
 - ✓ wagonu do przewozu towaru luzem,
 - ✓ kontenera małego lub wielkiego do przewozu towaru luzem,
 - ✓ wagonu lub kontenera wielkiego przewożącego sztuki przesyłek materiałów klasy 7. z jednym numerem UN, na warunkach używania wyłącznego i bez innych towarów niebezpiecznych.

Tablica pomarańczowa może być umieszczona także na obu ścianach bocznych wagonu z ładunkiem całkowitym zawierającym sztuki przesyłek towaru niebezpiecznego z jednym numerem UN.

Nie stosuje się tablic pomarańczowych przy przewozie w wagonie sztuk przesyłki o różnych numerach UN oraz przy przewozie sztuk przesyłki w kontenerach wielkich.

Nadawca przyczepy lub naczepy odłączonej od ciągnika siodłowego zobowiązany jest do założenia na przedniej ścianie przyczepy lub naczepy tablicy pomarańczowej takiej samej jak na jej tylnej ścianie lub do naniesienia nalepek ostrzegawczych na obu ścianach bocznych przyczepy lub naczepy.

2. Tablice pomarańczowe mogą być odblaskowe i powinny mieć szerokość 40 cm i wysokość 30 cm, brzegi tablicy powinny być obwiedzione czarnym pasem o szerokości 15 mm.

Użyty materiał powinien być odporny na warunki atmosferyczne i zapewniać długotrwałość oznakowania.

Tablica pomarańczowa nie powinna odpaść z zamocowania po 15 minutach przebywania w ogniu. Powinna pozostawać mocno zamocowana niezależnie od pozycji wagonu.

Tablice pomarańczowe mogą być zastąpione przez folię samoprzylepną, malowanie lub w każdy inny równoważny sposób, przy czym to alternatywne oznakowanie nie musi spełniać warunku odporności na ogień.

3. Numer zagrożenia oraz numer UN, powinny składać się z czarnych cyfr o wysokości 100 mm i grubości linii 15 mm. Numer zagrożenia powinien znajdować się w górnej części, zaś numer UN w dolnej części tablicy pomarańczowej; numery te powinny być oddzielone od siebie czarną, przechodzącą przez środek tablicy poziomą linią o szerokości 15 mm.

Numer zagrożenia i numer UN powinny być nieusuwalne i jeszcze czytelne po 15 minutach przebywania w ogniu.

Jeżeli tablica pomarańczowa wyposażona została w wymienne cyfry i litery, przedstawiające numer zagrożenia i numer UN, powinny one pozostawać na swoich miejscach podczas przewozu, niezależnie od pozycji wagonu.

Licznik – numer zagrożenia (2 lub 3 cyfry), który w określonych przypadkach może być poprzedzony literą „X”.

Mianownik – numer UN (zawsze 4 cyfry).

Dopuszczalna tolerancja wymiarów podanych w tym ustępie wynosi $\pm 10\%$.

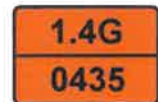
Znaczenie cyfr w numerze zagrożenia:

- 2 – wydzielanie się gazu spowodowane ciśnieniem lub reakcją chemiczną,
- 3 – zapalność materiałów ciekłych (pary) i gazów lub samonagrzewanie się materiałów ciekłych,
- 4 – zapalność materiałów stałych lub samonagrzewanie się materiałów stałych,
- 5 – działanie utleniające (wzmagające palenie),
- 6 – działanie trujące lub ryzyko zakażenia,
- 7 – działanie promieniotwórcze,
- 8 – działanie żrące,
- 9 – ryzyko samorzutnej gwałtownej reakcji.

Jeżeli zagrożenie materiału może być wystarczająco określone jedną cyfrą, to wówczas po tej cyfrze stawia się „0” (zero), np. 30.

Podwojenie danej cyfry wskazuje na nasilenie odpowiedniego zagrożenia, druga lub trzecia cyfra wskazuje na dodatkowe zagrożenie/zagrożenia, natomiast poprzedzenie numeru zagrożenia literą „X” oznacza, że materiał reaguje niebezpiecznie z wodą. Znaczenie różnych kombinacji cyfr w numerach zagrożenia podane jest w 5.3.2.3.2 RID/Zał. 2.

Numer zagrożenia dla materiałów klasy 1. składa się z numeru podklasy i litery grupy zgodności, np. 1.4G.

§ 12. Oznakowanie znakami ostrzegawczymi i napisami

1. Znaki dla materiałów zagrażających środowisku, dla materiałów o podwyższonej temperaturze oraz dla materiałów zapakowanych w ilościach ograniczonych umieszczać należy na jednostkach transportowych w taki sam sposób, jak nalepki ostrzegawcze (patrz § 10 ust. 1).

Jeżeli na jednostce transportowej umieszczono znak dla materiałów zagrażających środowisku, to w liście przewozowym powinna być wpisana adnotacja: „ZAGRAŻAJĄCY ŚRODOWISKU”.

Adnotacja ta nie dotyczy materiałów o numerach UN 3077 i UN 3082, które w swojej oficjalnej nazwie przewozowej zawierają już takie określenie.

Jeżeli do listu przewozowego wpisano adnotację „zagrażający środowisku”, to na jednostce transportowej powinien być umieszczony wymagany komplet znaków dla materiałów zagrażających środowisku.

2. Jeżeli w kolumnie 5 tabeli A RID/Zał.2 podany jest numer znaku manewrowania 13 lub 15, to taki znak powinien być umieszczony na ścianach bocznych wagonu załadowanego tym towarem lub przewożącemu kontener albo pojazd drogowy załadowany tym towarem.

3. Znak dla materiałów o podwyższonej temperaturze dotyczy towarów niebezpiecznych przekazywanych do przewozu lub przewożonych w stanie ciekłym w temperaturze nie niższej niż 100 °C lub w stanie stałym w temperaturze nie niższej niż 240 °C.
4. Jeżeli nadawane do przewozu towary niebezpieczne zapakowane są w ilościach ograniczonych zgodnie z 3.4 RID/Zał. 2 i przewożone w ilości powyżej 8 ton na wagon, kontener lub pojazd drogowy, to wagon, kontener lub pojazd drogowy powinny być oznakowane znakiem dla ilości ograniczonych.

W przypadku jednoczesnego załadowania towarów niebezpiecznych zapakowanych w ilościach ograniczonych i towarów niebezpiecznych przewożonych w sposób wymagający oznakowania zgodnie z 5.3 RID/Zał. 2, dopuszczalne jest jednoczesne użycie znaku dla materiałów zapakowanych w ilościach ograniczonych i nalepek ostrzegawczych, lub użycie tylko nalepek ostrzegawczych – patrz 3.4.13 RID/Zał. 2.

5. Jeżeli do przewozu nadawane są towary niebezpieczne wymagające wentylacji w czasie przewozu zgodnie z 7.5.11 przepis specjalny CW36 RID/Zał. 2, a towary załadowane są do niewentylowanego wagonu, kontenera lub pojazdu drogowego, to w pobliżu każdego wejścia do takiej jednostki transportowej powinien być umieszczony znak o braku wentylacji.
6. Jeżeli do przewozu nadawana jest fumigowana (napęczniona gazem dla zwalczania szkodników) jednostka transportowa zgodnie z 5.5.2 RID/Zał. 2, to przy każdym miejscu dostępu do wnętrza jednostki transportowej powinien być umieszczony znak ostrzegający o fumigacji.
7. Jeżeli do przewozu nadawany jest wagon, kontener lub pojazd drogowy zawierający materiały używane podczas przewozu do chłodzenia lub klimatyzowania, stwarzające zagrożenie uduszeniem (suchy lód, azot schłodzony skroplony, argon schłodzony skroplony) zgodnie z 5.5.3 RID/Zał. 2, to przy każdym wejściu do takiej jednostki transportowej powinien być umieszczony znak ostrzegawczy o chłodzeniu/klimatyzowaniu.
8. Na jednostkach transportowych mogą być umieszczone napisy dotyczące badań lub wyposażenia.

§ 13. Oznakowanie pasami wyróżniającymi.

1. Wagony-cysterny kolei 1435 mm (5.3.5 RID), przeznaczone dla przewozu gazów skroplonych, schłodzonych skroplonych lub rozpuszczonych, oznacza się nieodblaskowym pasem pomarańczowym o szerokości około 30 cm, który otacza zbiornik poziomo na wysokości osi podłużnej zbiornika.
2. Wagony-cysterny kolei 1520 mm (5.3.5.1 i 5.3.5.2 Zał. 2) oznacza się wzdłuż części cylindrycznej zbiornika na wysokości jego osi podłużnej, poziomymi pasami o szerokości 30 cm i o barwie:
 - dla UN 1005 AMONIAK BEZWODNY – żółtej,
 - dla UN 1017 CHLOR – ciemno-zielonej,
 - dla gazów palnych z kodem klasyfikacyjnym 2F, 3F, 4F – czerwonej.

Instrukcja o postępowaniu z towarami niebezpiecznym na bocznicach kolejowych ZMPSiŚ S.A.

UN	Nazwa towaru		Barwa pasa	
	przewozowa	techniczna		
Szerokość pasa 30 cm				
1005	AMONIAK BEZWODNY	-	żółty	
1017	CHLOR	-	ciemno-zielony	
	gazy palne z kodem klasyfikacyjnym 2F, 3F i 4F	-	czerwony	
Szerokość pasa 50 cm				
1079	DITLENEK SIARKI	bezwodnik siarkawy	czarna	
1092	AKROLEINA STABILIZOWANA	-		
1131	DISIARCZEK WĘGLA	-	pomarańczowa	
1162	DIMETYLODICHLOROSILAN	-		
1230	METANOL	-	czarna	
1250	METYLOTRICHLOROSILAN	-	pomarańczowa	
1325	MATERIAŁ ZAPALNY STAŁY ORGANICZNY I.N.O.	kaprolaktam	czerwona	
1381	FOSFOR ŻÓŁTY	-		
1649	MIESZANINA PRZECIWSTRUKOWA DO PALIW SILNIKOWYCH	płyn etylowy	zielona	
2304	NAFTALEN STOPIONY	-	czerwona	
2448	SIARKA STOPIONA	-		
3082	MATERIAŁ ZAGRAŻAJĄCY ŚRODOWISKU CIEKŁY I.N.O.	paraantracen	ciemnoniebieska	
	kwasy nieorganiczne ciekłe z kodami klasyfikacyjnymi: C1, C3, CF1, CW1, CO1, CT1	-	żółta	

Pasy wyróżniające dla wagonów-cystern kolei 1520 mm o ww. barwach mogą być stosowane do 1 lipca 2023 r.:

3. Wagony kolei 1520 mm mogą mieć napisy tylko w języku rosyjskim, a rozmieszczenie oznakowania i napisów może być zgodne z przepisami stosowanymi w kraju włączenia wagonu do eksploatacji.

§ 14. Przewóz próżnych jednostek transportowych po towarach niebezpiecznych.

1. Próżne nieoczyszczone jednostki transportowe po towarach niebezpiecznych powinny być przewożone:
 - 1) zamknięte i tak samo szczelne, jak w stanie napełnionym;
 - 2) oznakowane tablicą pomarańczową dla ostatnio przewożonego towaru;
 - 3) oznakowane nalepkami ostrzegawczymi, znakiem manewrowania nr 13 i znakiem dla materiałów zagrażających środowisku (jeżeli ma to zastosowanie), tak samo jak dla ostatnio przewożonego towaru.

ROZDZIAŁ 5. PAKOWANIE I ZAŁADUNEK TOWARÓW NIEBEZPIECZNYCH

§ 15. Zasady pakowania razem.

1. Podczas pakowania towarów niebezpiecznych do jednego opakowania powinny być uwzględnione zakazy pakowania razem z towarami, z którymi mogą reagować w sposób niebezpieczny, przy czym za reakcje niebezpieczne uważa się:
 - ✓ spalanie i/lub wydzielanie znacznych ilości ciepła,
 - ✓ wydzielanie gazów palnych, duszących, utleniających lub trujących,
 - ✓ tworzenie materiałów żrących,
 - ✓ tworzenie materiałów niestabilnych,
 - ✓ niebezpieczny wzrost ciśnienia²⁾.
2. Szczegółowe zasady pakowania razem towarów niebezpiecznych określają przepisy specjalne o kodzie literowo-cyfrowym rozpoczynającym się literami MP, podane w 4.1.10 RID/Zał. 2. Kody MP wskazane są w kolumnie 9b tabeli A RID/Zał. 2.

§ 16. Zasady załadunku sztuk przesyłek do wagonów i kontenerów.

1. Do przewozu towarów niebezpiecznych może być wykorzystany wyłącznie kontener, nie posiadający wgniecen, wygięć, pęknięć i złamań elementów konstrukcyjnych lub elementów nośnych, mogących wpływać na jego integralność, lub o głębokości większej niż 19 mm przy jakiegokolwiek długości deformacji, a także jakichkolwiek wykonanych niewłaściwie połączeń belek nośnych (np. na zakładkę).

Ponadto kontener taki nie może mieć:

- 1) uszkodzonego więcej niż jednego miejsca połączenia w górnych lub dolnych poprzecznych belkach nośnych albo w nadprożach drzwi;
- 2) uszkodzonych więcej niż dwóch miejsc połączenia w którejkolwiek górnej lub dolnej bocznej (wzdłużnej) belce nośnej;
- 3) uszkodzonego miejsca połączenia w progu drzwiowym lub w słupku narożnym;
- 4) zakleszczonych, skręconych, połamanych zawiasów drzwiowych i okuć, ich braku lub innych niesprawności;
- 5) nieszczelnych uszczelki lub zamknięcia;
- 6) zniekształceń konstrukcji uniemożliwiających prawidłowe ustawienie urządzenia przeładunkowego, jego ustawienie i mocowanie na wagonie lub pojeździe, albo wstawienie do ładowni statku;
- 7) jakiegokolwiek uszkodzenia w wyposażeniu do podnoszenia lub w punktach do uchwycenia dla urządzeń przeładunkowych;

²⁾ Tylko w odniesieniu do cystem.

- 8) żadnego uszkodzenia wyposażenia obsługowego lub roboczego, pogarszające funkcjonalność.
2. Bez względu na rodzaj użytego materiału, nie są dopuszczalne wady jakości któregokolwiek elementu kontenera, takie jak przerdzewiałe miejsca w ścianach metalowych lub wykruszone miejsca w elementach z włókna szklanego.

Dopuszcza się normalne zużycie, w tym utlenienie (rdzę) i występowanie nieznacznych śladów uderzenia i zadrapania, a także innych uszkodzeń, które nie mają wpływu na przydatność kontenera do użytku lub nie powodują przedostawania się opadów atmosferycznych do jego wnętrza.

3. Wagon lub kontener powinny zostać przed załadunkiem sprawdzone, w celu upewnienia się, czy nie zawierają pozostałości poprzedniego ładunku oraz czy w podłogach i ścianach wewnętrznych nie ma wystających elementów.
4. Szczegółowe zasady załadunku do jednego wagonu lub kontenera sztuk przesyłek oznakowanych różnymi nalepkami ostrzegawczymi określone są w 7.5.2 RID/Zał. 2.

Dopuszczenia dokonuje się na podstawie porównania numerów wzorów nalepek ostrzegawczych umieszczonych na sztukach przesyłek, a dla towarów klasy 1. na podstawie porównania liter grup zgodności podanych w tabeli w 7.5.2.2 RID/Zał. 2.

Zgodnie z 5.4.1.4.2 RID/Zał. 2 na przesyłki, które nie mogą być ładowane razem do tego samego wagonu lub kontenera, powinny być sporządzone oddzielne listy przewozowe.

5. Zgodnie z RID stosuje się następujące zasady załadunku razem do jednego wagonu lub kontenera:
- 1) sztuki przesyłek oznaczone różnymi nalepkami ostrzegawczymi nie powinny być ładowane razem do jednego wagonu lub kontenera chyba, że załadunek razem jest dopuszczony zgodnie z poniższą tabelą, opierając się na nalepkach ostrzegawczych, w które te sztuki przesyłki są zaopatrzone;
 - 2) zakazy załadunku razem dla sztuk przesyłek mają zastosowanie również dla sztuk przesyłek i kontenerów małych oraz różnych kontenerów małych w wagonie lub w kontenerze wielkim, przewożącym jeden lub kilka kontenerów małych.

Zasady załadunku razem według RID

Numer nalepki	1	1.4	1.5	1.6	2.1, 2.2, 2.3	3	4.1	4.1+1	4.2	4.3	5.1	5.2	5.2+1	6.1	6.2	7A, 7B	8	9			
1	patrz 7.5.2.2										d)							b)			
1.4					a)	a)	a)		a)	a)	a)	a)		a)	a)	a)	a)	a)	a)	a)	a), b), c)
1.5																					b)
1.6																					
2.1, 2.2, 2.3	a)				X	X	X		X	X	X	X		X	X	X	X	X			
3	a)				X	X	X		X	X	X	X		X	X	X	X	X			
4.1	a)				X	X	X		X	X	X	X		X	X	X	X	X			
4.1+1								X													
4.2	a)				X	X	X		X	X	X	X		X	X	X	X	X			
4.3	a)				X	X	X		X	X	X	X		X	X	X	X	X			
5.1	d)	a)			X	X	X		X	X	X	X		X	X	X	X	X			
5.2		a)			X	X	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X			
5.2+1												X	X								
6.1	a)				X	X	X		X	X	X	X		X	X	X	X	X			
6.2	a)				X	X	X		X	X	X	X		X	X	X	X	X			

Instrukcja o postępowaniu z towarami niebezpiecznym na bocznicach kolejowych ZMPSiŚ S.A.

Numer nalepki	1	1.4	1.5	1.6	2.1, 2.2, 2.3	3	4.1	4.1+1	4.2	4.3	5.1	5.2	5.2+1	6.1	6.2	7A, 7B	8	9
7A, 7B		a)			X	X	X		X	X	X	X		X	X	X	X	X
8		a)			X	X	X		X	X	X	X		X	X	X	X	X
9	b)	a), b), c)	b)	b)	X	X	X		X	X	X	X		X	X	X	X	X

gdzie:

X – załadunek razem jest dopuszczony,

- a) dopuszczony jest załadunek razem z materiałami i przedmiotami podklasy 1.4S,
- b) dopuszczony jest załadunek razem towarów klasy 1 i urządzeń ratujących życie (UN 2990, 3072 i 3268),
- c) dopuszczony jest załadunek razem pirotechnicznych urządzeń bezpieczeństwa z podklasy 1.4G (UN 0503) z inicjowanymi elektrycznie urządzeniami bezpieczeństwa z klasy 9 (UN 3268),
- d) dopuszczony jest załadunek razem materiałów wybuchowych (z wyjątkiem UN 0083 MATERIAŁ WYBUCHOWY KRUSZĄCY TYPU C) z azotanem amonu (UN 1942 i UN 2067), azotanem amonu, emulsją lub zawiesiną lub żelem (UN 3375), azotanami metali alkalicznych oraz azotanami metali ziem alkalicznych, pod warunkiem, że całość będzie uważana za materiał wybuchowy klasy 1., pod względem oznakowania dużymi nalepkami ostrzegawczymi, oddzielania, załadunku i maksymalnego dopuszczalnego ładunku. Do azotanów metali alkalicznych należą UN 1451 AZOTAN CEZU, UN 2722 AZOTAN LITU, UN 1486 AZOTAN POTASU, azotan rubidu (UN 1477) i UN 1498 AZOTAN SODU. Do azotanów metali ziem alkalicznych należą UN 1446 AZOTAN BARU, UN 2464 AZOTAN BERYLU, UN 1454 AZOTAN WAPNIA, UN 1474 AZOTAN MAGNEZU i UN 1507 AZOTAN STRONTU.

6. Zgodnie z Zał. 2 załadunek razem do jednego wagonu lub kontenera zapakowanych towarów niebezpiecznych mających różne nalepki ostrzegawcze zagrożenia podstawowego jest zabroniony, za wyjątkiem przypadków dozwolonych zgodnie z poniższą tabelą, w zależności od nalepek ostrzegawczych zagrożenia podstawowego lub kombinacji nalepek ostrzegawczych 4.1+1 i 5.2+1, naniesionych na sztuki przesyłek.

Załadunek razem towarów niebezpiecznych do jednego wagonu lub kontenera wg Zał. 2.

Numer nalepki	1	1.4	1.5	1.6	2.1, 2.2, 2.3	3	4.1	4.1+1	4.2	4.3	5.1	5.2	5.2+1	6.1	6.2	7A, 7B, 7C	8	9, 9A	
1																		b)	
1.4		patrz 7.5.2.2				a)	a)	a)	a)	a)	a)	a)		a)	a)	a)	a)	a)	a), b), c)
1.5																		b)	
1.6																		b)	
2.1, 2.2, 2.3		a)			+	+	+		+	+	+	+		+	+	+	+	+	
3		a)			+	+	+		+	+	+	+		+	+	+	+	+	
4.1		a)			+	+	+		+	+	+	+		+	+	+	+	+	
4.1+1								+											
4.2		a)			+	+	+		+	+	+	+		+	+	+	+	+	
4.3		a)			+	+	+		+	+	+	+		+	+	+	+	+	
5.1	d)	a)			+	+	+		+	+	+	+		+	+	+	+	+	
5.2		a)			+	+	+		+	+	+	+		+	+	+	+	+	
5.2+1												+	+						
6.1		a)			+	+	+		+	+	+	+		+	+	+	+	+	
6.2		a)			+	+	+		+	+	+	+		+	+	+	+	+	
7A, 7B, 7C		a)			+	+	+		+	+	+	+		+	+	+	+	+	
8		a)			+	+	+		+	+	+	+		+	+	+	+	+	
9	b)	a), b), c)	b)	b)	+	+	+		+	+	+	+		+	+	+	+	+	

7. Wagony i kontenery powinny być w razie potrzeby wyposażone w urządzenia do mocowania i manipulowania towarami niebezpiecznymi (np. nadmuchiwane poduszki, pasy mocujące, ściany przestawne, ruchome uchwyty).

Sztuki przesyłek powinny być unieruchomione w taki sposób, aby w normalnych warunkach przewozu uniemożliwić ich przemieszczenie się, mogące zmienić ich ustawienie lub prowadzić do ich uszkodzenia.

Jeżeli towary niebezpieczne będą przewożone razem z innymi towarami (np. ciężkie maszyny lub skrzynie), to wszystkie towary powinny być unieruchomione w taki sposób, który zapobiegnie wydostaniu się towarów niebezpiecznych. Przemieszczenia sztuk przesyłek mogą być wyeliminowane przez wypełnienie wolnych przestrzeni drewnem lub przez naprężenie urządzeń mocujących. Jeżeli będą używane napinacze w postaci opasek lub taśm, to nie mogą one być zbyt mocno napięte, gdyż mogłoby to spowodować uszkodzenia lub zdeformowania sztuk przesyłek.

8. Sztuki przesyłek nie powinny być spiętrzane chyba, że są do tego przystosowane i jest to dopuszczone przez przepisy ładunkowe.

Jeżeli różne rodzaje sztuk przesyłek przystosowanych do spiętrzania, będą ładowane razem, to należy zwrócić uwagę na wzajemną zgodność spiętrzania.

Jeżeli jest to wymagane, to dolne sztuki przesyłek powinny być chronione przy pomocy dodatkowych środków podtrzymujących przed uszkodzeniem przez wyżej załadowane sztuki przesyłek.

ROZDZIAŁ 6. DOKUMENTY ZWIĄZANE Z PRZEWOZEM TOWARÓW NIEBEZPIECZNYCH

§ 17. Zasady ogólne.

1. Użytkownik boczniccy lub współużytkownik boczniccy, ustanowiony operator infrastruktury portowej, zamierzający nadać do przewozu towary niebezpieczne w wagonach należących do kolei wypełnia odpowiedni druk lub w przyjęty inny sposób informuje o tym przewoźnika kolejowego, podając oficjalną, zgodną z RID/Zał. 2, nazwę przewozową nadawanego towaru niebezpiecznego oraz informacje określone w ust. 3. Takie same informacje powinny być przekazane przewoźnikowi kolejowemu w przypadku wagonów dostarczonych przez klienta.

Przed przekazaniem ww. druku lub informacji nadawca sprawdza czy towar niebezpieczny jest dopuszczony do przewozu zgodnie z RID/Zał. 2 (w tabeli A RID/Zał. 2 przy numerze UN danego towaru niebezpiecznego nie może być wpisany wyraz „ZAKAZ”).

2. Jeżeli dokumentem zdania lub przyjęcia wagonu od przewoźnika kolejowego jest dokument inny niż list przewozowy, w powinny być do niego wpisane następujące informacje o towarach niebezpiecznych:
 - a) numer zagrożenia, litery „UN” oraz numer UN towaru/ów, jeżeli jest wymagane oznakowanie jednostki transportowej tablicą pomarańczową,
 - b) litery „UN” oraz numer UN towaru/ów, jeżeli jednostka transportowa jest oznakowana tylko nalepkami ostrzegawczymi,
 - c) litery „NO” oraz numer/y nalepki/ek ostrzegawczej/y, jeżeli przewożone są opakowania próżne nieoczyszczone, a numer/y UN pozostałości nie jest znany,
 - d) litery „TWR” każdorazowo w przypadku przewozu przesyłki TWR,
 - e) litery „LQ”³⁾ w przypadku przesyłki z towarami niebezpiecznymi zapakowanymi w ilościach ograniczonych.

Dopuszczalne jest też przekazywanie ww. informacji o towarze niebezpiecznym poprzez objęcie klamrą danej grupy wagonów z towarem o tym samym numerze UN i wpisanie informacji jeden raz dla tej grupy wagonów, lub w inny równoważny sposób jednoznacznie wskazujący jaki towar niebezpieczny znajduje się w danym wagonie.

3. Przy nadaniu do przewozu gazów klasy 2., którymi zostały napełnione próżne nieoczyszczone cysterny, w liście przewozowym podaje się jako masę towaru, sumę masy pozostałości w cysternie i masy napełnionej. Masa towaru nie powinna przekraczać dopuszczalnej ładowności cysterny. Do listu przewozowego lub do załącznika do listu przewozowego można dodatkowo wpisać informację „NAPEŁNIONA MASA ... kg”.
4. Dla danego gazu granica obciążenia podana na tablicy wagonu-cysterny nie powinna przekraczać maksymalnej dopuszczalnej masy napełnienia podanej na jej tabliczce znamionowej. Dopuszczalna masa napełnienia dla poszczególnych gazów klasy 2. w kg na litr objętości cysterny podana jest w tabeli 4.3.3.2.5 RID/Zał. 2.

³⁾ Obecnie w RID/Zał. 2 nie stosuje się już liter „LQ” dla oznaczenia towarów niebezpiecznych zapakowanych w ilościach ograniczonych, ale z braku miejsca na dokumentach przyjęcia/przekazania wagonów można je jeszcze stosować.

5. Przy nadaniu do przewozu gazów schłodzonych skroplonych nadawca powinien uzgodnić z pracownikiem przewoźnika kolejowego dopuszczalny czas przewozu z uwagi na okres czasu utrzymania, po upływie którego nastąpi wzrost ciśnienia do wielkości na którą nastawione jest urządzenie bezpieczeństwa (gwarantowany czas zamknięcia urządzenia bezpieczeństwa) oraz wpisać do listu przewozowego informację: „KONIEC CZASU UTRZYMANIA ... (data w postaci DD/MM/RRRR)”.
6. Pełna informacja przewozowa o towarze niebezpiecznym zawarta jest w liście przewozowym lub w załączniku do listu przewozowego. Liczba arkuszy każdego załącznika powinna odpowiadać liczbie arkuszy listu przewozowego.
7. W ruchu międzynarodowym dla stacji granicznych i związanych z nimi stacji zdawczo-odbiorczych dopuszcza się ustalenie innego sposobu przekazywania informacji o przewożonych towarach niebezpiecznych, w porozumieniu granicznym dotyczącym danej stacji granicznej lub w innym porozumieniu pomiędzy przewoźnikiem kolejowym, a zarządcą infrastruktury danej stacji granicznej.

§ 18. Listy przewozowe.

1. Pełna informacja o towarze niebezpiecznym zawarta jest w liście przewozowym, który powinien być wypełniony czytelnie i wyraźnie, zgodnie z postanowieniami działu 5.4 RID/Załącznik 2.
2. W przypadku nadawania do przewozu towarów niebezpiecznych odpowiedzialność za wpisane do listu przewozowego informacje o tych towarach ponosi nadawca.
3. Nadając do przewozu przesyłkę towarów niebezpiecznych w komunikacji:
 - CIM – informacje o tych towarach wpisywać należy w języku angielskim, niemieckim lub francuskim, a zapisy te mogą być powtórzone w języku polskim.
 - SMGS informacje o tych towarach wpisywać należy w języku rosyjskim lub chińskim, a zapisy te mogą być powtórzone w języku polskim.
 - CIM/SMGS informacje o tych towarach wpisywać należy w języku rosyjskim oraz w języku angielskim, niemieckim lub francuskim, przy czym – jeżeli zawarta umowa między państwami na to zezwala – może być użyty tylko jeden ustalony język.
4. Przy przewozie towaru niebezpiecznego w odpowiednim polu każdego listu przewozowego (jeżeli takie pole jest przewidziane) należy wpisać znak „X”.

Pola w listach przewozowych przeznaczone do zapisów informacji o przesyłce towaru niebezpiecznego:

List przewozowy w komunikacji	Nazwa materiału, pole nr	Znak „X”, pole nr (jeżeli jest przewidziane)	Uwagi o towarze niebezpiecznym, pole nr
krajowej	13	13	21
CIM	21	23	7
SMGS	15	-	3
CIM/SMGS	20	22	7

Zapisy mogą być wykonane dużymi lub małymi literami, wyraźnym i trwałym pismem.

Do listu przewozowego należy wpisywać wyłącznie oficjalną nazwą przewozową towaru niebezpiecznego, podaną wielkimi literami w kolumnie 2 tabeli A RID/Załącznik 2, bez uzupełniającej części opisowej napisanej małymi literami. Jeżeli podanych jest kilka oficjalnych nazw przewozowych dla danego towaru niebezpiecznego (w nawiasach lub po wyrazie „lub”), to należy wpisać tylko jedną, najbardziej odpowiednią nazwę dla nadawanego do przewozu towaru niebezpiecznego.

5. Wypełniając list przewozowy stosuje się także przepisy specjalne, których kody dla danego towaru niebezpiecznego wskazane są w kolumnie 6 tabeli A RID/Załącznik 2, a ich znaczenie podano w 3.3 RID/Załącznik 2.

Przepis specjalny 274 – oficjalną nazwą przewozową z pozycji „I.N.O.” (inaczej nie określone) lub pozycji ogólnej należy uzupełnić nazwą techniczną towaru podaną w nawiasie. Może to być uznana nazwa chemiczna, biologiczna lub inna, stosowana w podręcznikach, czasopismach, tekstach naukowych lub technicznych, ale nie można używać nazwy handlowej towaru.

Uwaga: Nie każdy towar niebezpieczny mający w nazwie litery „I.N.O.” wymaga podania nazwy technicznej.

Przepis specjalny 640... – uzupełniony odpowiednimi wielkimi literami „C”, „D” lub „I-O”, gdzie dana litera zastępuje w nazwie przewozowej danego towaru niebezpiecznego opis jego właściwości fizyko-chemicznych (gęstość, lepkość, prężność pary) podany w nawiasie (tabela A RID/Załącznik 2 kolumna 2). W zależności od wartości tych właściwości dany towar niebezpieczny ma przyporządkowane różne grupy pakowania i w związku z tym różne oraz może mieć przyporządkowane różne kody cysterny.

Np.: UN 1993 MATERIAŁ ZAPALNY CIEKŁY I.N.O. ma przyporządkowane grupy pakowania I, II i III, a w grupie pakowania II wskazane są przepisy specjalne 640C i 640D.

Przepis specjalny 640... można pominąć, jeżeli przewóz odbywa się w cysternie odpowiadającej najbardziej rygorystycznym wymaganiom dla określonej grupy pakowania i dla danego towaru, tj. jeżeli towar UN 1993 GP II z przepisem specjalnym 640C i 640D będzie przewożony w cysternie o kodzie L1,5BN.

Zapis „PRZEPIS SPECJALNY 640...” umieszcza się za grupą pakowania lub w rubryce „Uwagi nadawcy”.

Przykład zastosowania przepisu specjalnego 274 i 640:

33 UN 1993 MATERIAŁ ZAPALNY CIEKŁY I.N.O. (*nazwa techniczna*), 3, GP II, przepis specjalny 640D – dla przewozu w cysternie o kodzie LGBF

33 UN 1993 MATERIAŁ ZAPALNY CIEKŁY I.N.O. (*nazwa techniczna*), 3, GP II – dla przewozu w cysternie o kodzie L1,5BN, spełniającej najbardziej rygorystyczne wymagania dla UN 1993 GP II.

6. W liście przewozowym dla każdego nadawanego do przewozu towaru niebezpiecznego informacje powinny być podane w następującej kolejności:

1) ładowne wagony-cysterny, kontenery-cysterny, cysterny przenośne, wagony lub kontenery do przewozu luzem:

a) numer zagrożenia – *kolumna 20*;

Uwaga: W liście przewozowym SMGS numer zagrożenia należy oddzielić ukośnikiem od liter „UN”;

b) litery „UN” i numer UN towaru – *kolumna 1*;

- c) oficjalna nazwa przewozowa uzupełniona nazwą techniczną, jeżeli jest to wymagane przepisem specjalnym 274, którą należy wpisać w nawiasie bezpośrednio po oficjalnej nazwie przewozowej – *kolumna 2*;

Uwaga: W tabeli A po pierwszej nazwie przewozowej może występować w nawiasie albo po wyrazie „lub” inna oficjalna nazwa przewozowa – jest to nazwa równoważna i należy wpisać tylko jedną z nich;

- d) numer wzoru nalepki ostrzegawczej – *kolumna 5*, ale jeżeli podano więcej numerów wzorów nalepek ostrzegawczych, to kolejne numery powinny być podane w nawiasie;

Uwaga: dla towarów klasy 1. zamiast numeru wzoru nalepki ostrzegawczej należy wpisać kod klasyfikacyjny składający się z numeru podklasy i litery grupy zgodności – *kolumna 3b*;

dla materiałów klasy 7. zamiast numeru wzoru nalepki ostrzegawczej należy wpisać numer klasy „7”;

dla akumulatorów litowych UN 3090, 3091, 3480 i 3481 zamiast numeru wzoru nalepki ostrzegawczej należy wpisać numer klasy „9”;

dla towarów, dla których w tabeli A nie wskazano numeru wzoru nalepki należy wpisać numer klasy – *kolumna 3a*;

Uwaga: Do listu przewozowego nie wpisuje się numeru wzoru znaku manewrowania nr 13 i 15;

- e) grupa pakowania, jeżeli została przyporządkowana, którą zgodnie z RID mogą poprzedzać litery „GP” lub PG – w języku angielskim, VG – w języku niemieckim, GE – w języku francuskim; bez liter „GP” zgodnie z Zał. 2 – *kolumna 4*;

- f) znak „X” w odpowiednim polu (jeżeli w liście przewozowym znajduje się takie pole);

przykładowy zapis zgodny z RID:

**23 UN 1965 WĘGLOWODORY GAZOWE, MIESZANINA SKROPLONA I.N.O.
(mieszanina A), 2.1**

336 UN 1230 METANOL, 3 (6.1), GP II

przykładowy zapis zgodny z Zał. 2:

**23 / 1965 WĘGLOWODORY GAZOWE, MIESZANINA SKROPLONA I.N.O.
(mieszanina A), 2.1**

336 / 1230 METANOL, 3 (6.1), II

- 2) próżne nieoczyszczone wagony-cysterny, kontenery-cysterny, cysterny przenośne, wagony lub kontenery do przewozu luzem:

- a) nazwa próżnej jednostki transportowej, np. „PRÓŻNY WAGON-CYSTERNA”;

Uwaga: Inny możliwy zapis dla przewozu próżnych nieoczyszczonych jednostek transportowych – przed lub za opisem towaru niebezpiecznego można wpisać wyrazy „PRÓŻNY NIEOCZYSZCZONY” lub „POZOSTAŁOŚCI OSTATNIEGO MATERIAŁU” (RID) albo „PRÓŻNY NIEOCZYSZCZONY, OSTATNI ŁADUNEK” (Zał. 2);

- b) wyrazy „OSTATNI ŁADUNEK”;

- c) pozostałe wymagane informacje identycznie jak określone wyżej w pkt 1 lit. a-f;

przykładowy zapis zgodny z RID:

**PRÓŻNY WAGON-CYSTERNA, OSTATNI ŁADUNEK: 80 UN 1830 KWAS
SIARKOWY, 8, GP II lub**

PRÓŻNY NIEOCZYSZCZONY, 80 UN 1830 KWAS SIARKOWY, 8, II lub

80 UN 1830 KWAS SIARKOWY, 8, II, POZOSTAŁOŚCI OSTATNIEGO MATERIAŁU

przykładowy zapis zgodny z Zał. 2:

PRÓŻNY WAGON-CYSTERNA, OSTATNI ŁADUNEK: 80/1830 KWAS SIARKOWY, 8, II lub

PRÓŻNY NIEOCZYSZCZONY, OSTATNI ŁADUNEK: 80/1830 KWAS SIARKOWY, 8, II

3) wagon lub kontener ze sztukami przesyłek:

a) numer zagrożenia, jeżeli wagon jest oznakowany tablicą pomarańczową;

Uwaga: W liście przewozowym SMGS numer zagrożenia należy oddzielić ukośnikiem od liter „UN”;

b) pozostałe wymagane informacje identycznie jak określone wyżej w pkt 1 lit. b-f;

przykładowy zapis zgodny z RID/Zał. 2, w przypadku oznakowania wagonu tablicą pomarańczową:

20 UN 1950 AEROZOLE, 2.2, 30 skrzyń

przykładowy zapis zgodny z RID/Zał. 2, w przypadku przewozu w kontenerze lub w wagonie nieoznakowanym tablicą pomarańczową:

UN 1950 AEROZOLE, 2.2, 30 skrzyń

4) wagon lub kontener z opakowaniami próżnymi nieoczyszczonymi:

a) nazwa opakowania próżnego;

b) numer(y) wzoru(ów) nalepki(ek) ostrzegawczej(ych) ostatnio przewożonego towaru; jeżeli tym towarem były materiały klasy 2., to numer nalepki można zastąpić numerem klasy „2”;

przykładowy zapis zgodny z RID/Zał. 2:

PRÓŻNE OPAKOWANIE, 6.1 (3);

PRÓŻNE NACZYNIE, 2

5) inne zapisy w liście przewozowym:

a) przy przewozie odpadów oficjalną nazwę przewozową należy poprzedzić wyrazem „ODPAD” chyba, że określenie to jest częścią oficjalnej nazwy przewozowej;

b) przy przewozie towarów niebezpiecznych w opakowaniach awaryjnych, w liście przewozowym po określeniu tych towarów należy wpisać: „OPAKOWANIE AWARYJNE” lub „NACZYNIE CIŚNIENIOWE AWARYJNE”;

c) przy przewozie próżnych nieoczyszczonych wagonów-cystern, wagonów-baterii lub MEGC, zgodnie z 4.3.2.4.3 RID/Zał. 2 do najbliższego miejsca oczyszczenia lub naprawy, w liście przewozowym należy wpisać: „PRZEWÓZ ZGODNY Z 4.3.2.4.3”;

d) przy przewozie próżnych nieoczyszczonych wagonów lub kontenerów, zgodnie z 7.5.8.1 RID/Zał. 2 do najbliższego miejsca oczyszczenia, w liście przewozowym należy wpisać: „PRZEWÓZ ZGODNY Z 7.5.8.1”;

e) przy przewozie towarów niebezpiecznych zagrażających środowisku, w liście przewozowym należy wpisać: „ZAGRAŻAJĄCY ŚRODOWISKU”.

7. Listy przewozowe dla przesyłek towarów niebezpiecznych, nadawanych do przewozu na terenie państw stosujących wyłącznie postanowienia Zał. 2, zawierają dodatkowe informacje: numer karty awaryjnej, kody dotyczące stosowania wagonów ochronnych i ograniczeń przy staczaniu wagonów z górki rozrządowej oraz informację o zagrożeniu stwarzanym przez towar niebezpieczny. Wpisywanie tych dodatkowych informacji **nie obowiązuje** przy nadaniu przesyłek z Polski.

ROZDZIAŁ 7. CZYNNOŚCI KONTROLNE

§ 19. Czynności kontrolne przed nadaniem przesyłki do przewozu.

1. Czynności kontrolne przesyłek z towarami niebezpiecznymi należy wykonać podczas przeprowadzania oględzin zewnętrznych:
 - 1) przed podstawieniem pod załadunek próżnych jednostek transportowych na punkty ekspedycyjne;
 - 2) przy przyjmowaniu przesyłek z towarami niebezpiecznymi od przewoźnika.
2. Czynności kontrolnych dokonywać należy w oparciu o postanowienia 1.4.2.2 RID, pkt 5 i Załącznika D do Karty UIC 471-3 oraz Załączników 9 i 10 do umowy AVV w zakresie:
 - 1) stanu technicznego jednostki transportowej,
 - 2) oznakowania jednostki transportowej,
 - 3) wypełnienia dokumentu przewozowego.
3. Przed podstawieniem na punkt ekspedycyjny wagonu pod załadunek towarów niebezpiecznych należy sprawdzić, czy dany wagon jest odpowiedniego rodzaju, czy jest należycie oczyszczony (w razie potrzeby wymyty i odkażony), czy podłoga, ściany i dach nie mają widocznych usterek, które mogłyby spowodować ubytek lub uszkodzenie przesyłki.

§ 20. Czynności kontrolne jednostek transportowych.

1. W trakcie czynności kontrolnych wagonów-cystern, wagonów-baterii, cystern odejmowalnych, kontenerów-cystern, cystern przenośnych i MEGC należy sprawdzić m.in. prawidłowość:
 - 1) informacji znajdujących się na obu ścianach bocznych zbiornika lub na tablicach wagonowych, w tym:
 - a) nazwy właściciela (posiadacza),
 - b) pojemności zbiornika/ów,
 - c) masy własnej wagonu,
 - d) granicy obciążenia,
 - e) kodu zbiornika cysterny (dot. wagonów-cystern, wagonów-baterii, kontenerów-cystern i MEGC),
 - f) daty następnego badania cysterny, gdzie litera „L” za datą, oznacza, że następne badanie będzie badaniem pośrednim;
 - 2) oznakowania właściwego dla załadowanego towaru niebezpiecznego, obejmującego:
 - a) komplet nalepek ostrzegawczych na obu ścianach bocznych wagonu-cysterny, wagonu-baterii lub na obu ścianach bocznych i czołowych kontenera-cysterny, cysterny przenośnej i MEGC,
 - b) tablice pomarańczowe z numerem zagrożenia i numerem UN (w przewozie w łańcuchu transportowym kolejowo-morskim **nie są wymagane**), na obu ścianach bocznych wagonu-cysterny, wagonu-baterii, kontenera-cysterny, cysterny przenośnej i MEGC,

- c) znak manewrowania na obu ścianach bocznych wagonu lub na obu ścianach bocznych kontenera-cysterny – jeżeli jest wymagany,
- d) znak dla materiałów zagrażających środowisku na obu ścianach bocznych wagonu-cysterny, wagonu-baterii lub na obu ścianach bocznych i obu ścianach czołowych kontenera-cysterny, cysterny przenośnej i MEGC – jeżeli w listach przewozowych podana jest informacja o zagrożeniu dla środowiska,
- e) znak dla materiałów o podwyższonej temperaturze na obu ścianach bocznych wagonu-cysterny lub na obu ścianach bocznych i obu ścianach czołowych kontenera-cysterny, cysterny przenośnej;

Uwaga: Jednostki transportowe przewożone w łańcuchu transportowym kolejowo-morskim (1.1.4.2.2 RID) mogą być oznakowane zgodnie z Kodeksem IMDG, tj. numerem UN towaru umieszczonym na nalepce ostrzegawczej lub na oddzielnej tablicy pomarańczowej o wymiarze 120×300 mm oraz nazwą załadowanego towaru niebezpiecznego;

- 3) zamknięcia wszystkich króćców zaworów nalewowo-spustowych kołpakami, zaślepkami lub w inny wymagany sposób, ustawienia wszystkich dźwigni zaworów w pozycji „ZAMKNIĘTY” („CLOSED”, „ZU”) i zabezpieczonych ich przed niezamierzonym przestawieniem;
 - 4) zabezpieczenia przed przesunięciem lub przestawieniem ruchomych tablic pomarańczowych i ustawienia ich z obu stron wagonu dla tego samego towaru niebezpiecznego, zgodnie z informacjami w liście przewozowym;
 - 5) stanu szczelności zbiornika i osprzętu (stwierdzonego na podstawie braku objawów wycieku, ulatniania lub wysypywania towaru niebezpiecznego);
 - 6) oznakowania zbiornika pasem pomarańczowym lub wyróżniającym – jeżeli jest wymagany;
 - 7) kompletności i prawidłowości zamocowania linek uziemiających;
 - 8) braku objawów zadziałania zderzaków typu CRASH – jeżeli są zainstalowane;
 - 9) przy przewozie gazów klasy 2. użycia zestawów kołowych monoblokowych w wagonach-cysternach, wagonach-bateriach, wagonach przewożących kontenery-cysterny, cysterny przenośne i MEGC.
2. W trakcie czynności kontrolnych wagonów i kontenerów do przewozu luzem należy sprawdzić m.in. prawidłowość:
- 1) informacji znajdujących się na obu ścianach bocznych wagonu lub zbiornika albo na tablicach wagonowych, w tym:
 - a) nazwy właściciela (posiadacza),
 - b) pojemności zbiornika – jeżeli dotyczy,
 - c) masy własnej,
 - d) granicy obciążenia;
 - 2) oznakowania właściwego dla towaru niebezpiecznego, takiego jak:
 - a) kompletu nalepek ostrzegawczych na obu bokach wagonu lub na obu ścianach bocznych i obu ścianach czołowych kontenera,
 - b) tablic pomarańczowych z numerem zagrożenia i numerem UN na obu bokach wagonu albo obu ścianach bocznych kontenera (w przewozie w łańcuchu transportowym kolejowo-morskim **nie są wymagane**), lub

- c) numeru UN na nalepce ostrzegawczej albo na dodatkowej tablicy pomarańczowej o wymiarach (120×300 mm) oraz nazwy załadowanego towaru niebezpiecznego (wymagane przy przewozie w łańcuchu transportowym kolejowo-morskim), na obu bokach wagonu lub obu ścianach bocznych kontenera,
 - d) znaku dla materiałów zagrażających środowisku na obu bokach wagonu lub na obu ścianach bocznych i obu ścianach czołowych kontenera, jeżeli w liście przewozowym podana jest informacja o zagrożeniu dla środowiska;
- 3) zamknięcia otworów za- i wyładunkowych;
- 4) stanu szczelności nadwozia i osprzętu (brak objawów wysypywania przewożonego materiału).
3. W trakcie czynności kontrolnych wagonów i kontenerów do przewozu sztuk przesyłek należy sprawdzić m.in. prawidłowość:
- 1) informacji znajdujących się na obu ścianach bocznych wagonu lub na tablicach wagonowych, w tym:
 - a) nazwy właściciela (posiadacza),
 - b) masy własnej,
 - c) granicy obciążenia;
 - 2) oznakowania właściwego dla towaru niebezpiecznego, takiego jak:
 - a) kompletu nalepek ostrzegawczych na obu bokach wagonu lub na obu ścianach bocznych i obu ścianach czołowych kontenera (nie dotyczy UN 2211, UN 3314, materiałów wybuchowych lub przedmiotów z materiałem wybuchowym o kodzie klasyfikacyjnym 1.4S),
 - b) znaku dla materiałów niebezpiecznych zapakowanych w ilościach ograniczonych, jeżeli masa towaru przekracza 8 ton, na obu ścianach bocznych wagonu albo na obu ścianach bocznych i obu ścianach czołowych kontenera, przy czym znak ten może:
 - ✓ być pominięty, jeżeli naniesione są nalepki ostrzegawcze, lub
 - ✓ występować jednocześnie z nalepkami ostrzegawczymi,
 - c) znaku manewrowania na obu ścianach bocznych wagonu,
 - d) znaku dla materiałów zagrażających środowisku na obu bokach wagonu albo na obu ścianach bocznych i obu ścianach czołowych kontenera, jeżeli w liście przewozowym podana jest informacja o zagrożeniu dla środowiska,
 - e) znaków ostrzegawczych o braku wentylacji lub fumigacji lub chłodzeniu/klimatyzacji – jeżeli są wymagane,
 - f) znaku dla materiałów o podwyższonej temperaturze na obu bokach wagonu albo na obu ścianach bocznych i obu ścianach czołowych kontenera – jeżeli jest wymagany;
 - 3) zamknięcia drzwi, luków okiennych i klap zsypowych;
 - 4) wyposażenia w blachy odiskierne (ochronne) wagonów załadowanych materiałami wybuchowymi oraz wagonów sąsiednich, lub wyłączenia hamulców w tych wagonach.
4. W trakcie czynności kontrolnych pojazdu drogowego przewożonego na wagonie należy sprawdzić m.in. prawidłowość:
- 1) w pojeździe-cysternie lub pojeździe do przewozu luzem:

- a) umieszczenia z przodu i z tyłu tablic pomarańczowych z numerem zagrożenia i UN właściwych dla załadowanego towaru, lub na obu ścianach bocznych tablic pomarańczowych z numerem zagrożenia i UN oraz z tyłu tablicy pomarańczowej bez numerów;
 - b) umieszczenia na obu ścianach bocznych i z tyłu właściwych nalepek ostrzegawczych oraz znaku dla materiałów zagrażających środowisku – jeżeli jest wymagany;
- 2) w pojeździe do przewozu sztuk przesyłek:
- a) umieszczenia z przodu i z tyłu tablic pomarańczowych bez numerów;
 - b) umieszczenia na obu ścianach bocznych i z tyłu właściwych nalepek ostrzegawczych nr 1, 1.4⁴⁾, 1.5 lub 1.6, jeżeli przewożone są materiały wybuchowe albo nr 7A, 7B, 7C, 7D lub 7E, jeżeli przewożone są materiały promieniotwórcze.
5. W trakcie czynności kontrolnych dotyczących listów przewozowych należy sprawdzić m.in.:
- 1) poprawność wypełnienia listów przewozowych i ich kompletność, w tym właściwą ilość oraz format arkuszy każdego załącznika do listu przewozowego;
 - 2) czy do listów przewozowych dołączono kopie certyfikatu klasyfikacyjnego władzy właściwej kraju nadania przesyłki, w przypadku nadawania przez nadawcę towaru, co do którego występują wątpliwości w zakresie jego klasyfikacji według RID/Zał. 2.
- Uwaga: Informacje zawarte w listach przewozowych powinny być zgodne z oznakowaniem na wagonie, cysternie, kontenerze lub pojeździe drogowym.

⁴⁾ Nie dotyczy materiałów wybuchowych lub przedmiotów z materiałem wybuchowym o kodzie klasyfikacyjnym 1.4S.

ROZDZIAŁ 8. MANEWRY Z WAGONAMI ZAWIERAJĄCYMI TOWARY NIEBEZPIECZNE

§ 21. Zestawianie składów manewrowych i/lub pociągów.

1. Każdy wagon, kontener wielki, cysterna przenośna lub pojazd drogowy zawierający materiały i przedmioty klasy 1. i oznakowany dużymi nalepkami ostrzegawczymi wzór nr 1, 1.5 lub 1.6, powinien być oddzielony odległością ochronną od wagonów, kontenerów wielkich, cystern przenośnych, kontenerów-cystern, MEGC lub pojazdów drogowych, oznakowanych dużymi nalepkami ostrzegawczymi wzór nr 2.1, 3, 4.1, 4.2, 4.3, 5.1 lub 5.2 lub pojazdów drogowych, dla których list przewozowy wskazuje, że zawierają one sztuki przesyłek oznakowane nalepkami ostrzegawczymi wzór nr 2.1, 3, 4.1, 4.2, 4.3, 5.1 lub 5.2.

Wagony załadowane materiałami klasy 1. powinny być sprzęgnięte ze sobą i z wagonami sąsiednimi w taki sposób, aby zderzaki były lekko naciśnięte, tj. od momentu zetknięcia się zderzaków należy wykonać od jednego do maksimum dwóch obrotów śruby sprzęgu.

Hamulce wagonów z materiałami klasy 1., w tym wagonów przewożących kontenery z tymi materiałami, oraz hamulce wagonów znajdujących się bezpośrednio przed i za wagonami z materiałami klasy 1., powinny być wyłączone. Hamulce tych wagonów nie muszą być wyłączone, jeżeli wagony wyposażone są w blachy odiskierne (ochronne), nie przymocowane bezpośrednio do podłogi wagonu, a wagon ma mocny i bezpieczny dach, szczelne ściany i podłogę oraz dobrze zamykające się drzwi i przewietrzniki.

Wagony do przewozu materiałów i przedmiotów wybuchowych podklas 1.1, 1.2, 1.3, 1.5, 1.6, oraz wagony sąsiednie powinny być wyposażone w blachy odiskierne (ochronne), które nie mogą być przymocowane bezpośrednio do podłogi wagonu. W przypadku braku blach odiskiernych (ochronnych) hamulec takiego wagonu powinien być wyłączony.

Wewnątrz, na lub w pobliżu jednostek transportowych z materiałami wybuchowymi i przedmiotami z materiałami wybuchowymi (oznakowanych nalepkami ostrzegawczymi koloru pomarańczowego wzorów nr 1, 1.4, 1.5 i 1.6) oraz z materiałami zapalnymi (oznakowanych nalepkami ostrzegawczymi z symbolem płomienia wzorów nr 2.1, 3, 4.1, 4.2, 4.3, 5.1, 5.2) nie wolno palić tytoniu, rozpałać ognia, ani też zbliżać się do nich z nieosłoniętym płomieniem lub innym źródłem ciepła.

Przy tak oznakowanych wagonach lub wagonach załadowanych tak oznakowanymi kontenerami lub pojazdami drogowymi zabrania się podgrzewania zamrożonych sprzęgów wagonowych otwartym ogniem.

2. W pociągach, do których włączono wagony z towarem niebezpiecznym, ostatni i przedostatni wagon powinien mieć czynny hamulec.
3. Wagony-cysterny, wagony-baterie oraz wagony załadowane kontenerami-cysternami, cysternami przenośnymi, nadwoziami wymiennymi, pojazdami drogowymi-cysternami lub MEGC do przewozu gazów klasy 2., powinny posiadać zestawy kołowe bezobrzęczowe (monobloki).
4. Przewożone luzem w wagonach odkrytych towary niebezpieczne zapalne powinny być przykryte opończami wagonowymi, za wyjątkiem przypadków określonych w RID/Załącznik 2.

§ 22. Wykonywanie manewrów z wagonami załadowanymi towarami niebezpiecznymi.

1. Kierownik manewrów obowiązany jest uprzedzić drużynę manewrową, pracownika postępu nastawczego oraz maszynistę lokomotywy manewrowej, że będą wykonywane manewry z wagonami z towarami niebezpiecznymi.
 2. Przed rozpoczęciem pracy manewrowej należy upewnić się czy:
 - 1) w wagonach krytych drzwi i wywietrzniki są szczelnie zamknięte,
 - 2) pokrywy włazów – jeżeli są widoczne z poziomu gruntu, a położenia dźwigni, pokręteł sterujących zaworami nalewowo-spustowymi cystern i ich zabezpieczenia wskazują, że zawory te są zamknięte;
 - 3) z wagonów nie ulatnia się, nie wycieka ani nie wysypuje się towar niebezpieczny.
 3. W czasie wykonywania prac manewrowych należy zapewnić, aby każdy wagon, kontener wielki, cysterna przenośna lub pojazd drogowy zawierający materiały i przedmioty klasy 1. i oznakowany dużymi nalepkami ostrzegawczymi wzór nr 1, 1.5 lub 1.6, był oddzielony odległością ochronną (patrz § 3 ust. 10) od wagonów, kontenerów wielkich, cystern przenośnych, kontenerów-cystern, MEGC lub pojazdów drogowych oznakowanych dużymi nalepkami ostrzegawczymi wzór nr 2.1, 3, 4.1, 4.2, 4.3, 5.1 lub 5.2 lub pojazdów drogowych, dla których list przewozowy wskazuje, że zawierają one sztuki przesyłek oznakowane nalepkami ostrzegawczymi zgodnymi ze wzorami nr 2.1, 3, 4.1, 4.2, 4.3, 5.1 lub 5.2.
 4. Prędkość jazd manewrowych z wagonami z towarem niebezpiecznym nie może przekraczać 10 km/h, za wyjątkiem wagonów z towarem niebezpiecznym, oznaczonych nalepką ostrzegawczą nr 8, znakiem manewrowania nr 15 oraz wagonów-cystern oznaczonych pasami wyróżniającymi, których prędkość jazd manewrowych nie może przekraczać 5 km/h, o ile regulamin techniczny posterunku ruchu lub regulamin pracy bocznic nie przewiduje dalszego zmniejszenia prędkości.
 5. Zabrania się staczania i odrzutu ładownych oraz próżnych nie oczyszczonych:
 - 1) wagonów oznaczonych nalepką ostrzegawczą nr 8 lub znakiem manewrowania nr 15,
 - 2) wagonów-cystern oznaczonych pasami wyróżniającymi.
- Wykonywanie manewrów z tymi wagonami powinno odbywać się metodą odstawczą.
6. Wagony oznaczone znakiem manewrowania nr 13, z wyjątkiem ładownych wagonów-cystern oznaczonych pasami wyróżniającymi, mogą być odrzucane pod warunkiem, że odpręg będzie hamowany hamulcem ręcznym – a jeżeli jest to niemożliwe – dwoma płozami hamulcowymi.
 7. W kabinie pojazdy trakcyjnego wykonującej manewry wagonami z towarami niebezpiecznymi, w widocznym miejscu powinna znajdować się instrukcja pisemna dla maszynisty zgodna z 5.4.3.4 RID.

Maszynista pojazdy trakcyjnego, wykonującego manewry z wagonami z towarami niebezpiecznymi powinien znać instrukcję pisemną, a w przypadku awarii lub wypadku z towarem niebezpiecznym być w stanie prawidłowo ją zastosować.

§ 23. Dozorowanie przesyłek.

1. Nadawca zobowiązany jest zapewnić dozór przesyłek towarów niebezpiecznych, jeżeli wynika to z innych przepisów prawa.
2. Do czasu zabrania przez przewoźnika kolejowego z punktów ekspedycyjnych wagonów z przesyłkami TWR, nadawca zapewnia nadzór nad tymi wagonami.
3. Przyjęcie podstawionych przez przewoźnika kolejowego wagonów z TWR odbiorca potwierdza podpisem na dokumencie przekazania wagonu lub liście przewozowym.

ROZDZIAŁ 9. PRZEWOZY KOMBINOWANE

§ 24. Przewozy kombinowane kolejowo-drogowe.

1. Przewozy kolejowo-drogowe, w tym oznakowanie pojazdów drogowych, a także przewożony ładunek, powinny odpowiadać wymaganiom „Umowy europejskiej dotyczącej międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych (ADR)”.
2. Niedopuszczony jest ładunek na wagony pojazdów drogowych załadowanych następującymi towarami:
 - 1) materiały klasy 1 – UN 0020, 0021, 0074, 0113, 0114, 0129, 0130, 0135, 0224 i 0473;
 - 2) materiały klasy 4.1 – UN 3231 do 3240 (wymagają kontroli temperatury);
 - 3) materiały klasy 5.2 – UN 3111 do 3120 (wymagają kontroli temperatury);
 - 4) materiał klasy 8 – UN 1829.
3. Użyte do przewozu w komunikacji kombinowanej kolejowo-drogowej wagony **nie muszą** być oznakowane zgodnie z przepisami RID w przypadku gdy:
 - 1) pojazd drogowy oznakowany jest zgodnie z działem 5.3 lub 3.4 ADR (dużymi nalepkami ostrzegawczymi, znakami i tablicami pomarańczowymi);
 - 2) oznakowanie pojazdów drogowych nie jest wymagane⁵⁾;
 - 3) oznakowania przewidziane przepisami ADR założone na pojeździe drogowym widoczne są w całości z zewnątrz wagonu.
4. Nadawca przyczepy lub naczepy odłączonej od ciągnika siodłowego zobowiązany jest do założenia na przedniej ścianie przyczepy lub naczepy tablicy pomarańczowej takiej samej jak na ścianie tylnej lub do założenia właściwych nalepek ostrzegawczych na obie ściany boczne przyczepy lub naczepy.
5. Nadawca powinien dodatkowo umieścić w liście przewozowym zapis: „PRZEWÓZ ZGODNY Z 1.1.4.4”. Jeżeli na przyczepie lub naczepie umieszczona jest tablica pomarańczowa z numerem zagrożenia, to w liście przewozowym numer UN powinien być poprzedzony numerem zagrożenia.

§ 25. Przewozy promowe i kolejowo-morskie.

1. Przewozy w wagonach kolejowych linią promową na Morzu Bałtyckim odbywają się na warunkach określonych w „Porozumieniu w sprawie transportu materiałów niebezpiecznych przewożonych na statkach typu Ro/Ro na Morzu Bałtyckim”.

⁵⁾ Np. zgodnie z 1.1.3.6 RID – wyłączenie ze względu na kategorie transportowe lub zgodnie z uwagą w 5.3.2.1.5 ADR – wymaganie oznakowania naczepy tablicą pomarańczową nie obowiązuje w przypadku przewozu zbiorników o maksymalnej pojemności do 3.000 litrów w naczepach zamkniętych lub przykrytych.

2. Przy przewozach jednostek transportowych lub przy zwrocie próżnych nieoczyszczonych jednostek transportowych w łańcuchu transportowym kolej-morze, dopuszczalne jest używanie oznakowania zgodnego z przepisami Kodeksu IMDG, pod warunkiem wpisania przez nadawcę do listu przewozowego „PRZEWÓZ ZGODNY Z 1.1.4.2.1”.
3. Jeżeli przewóz towarów niebezpiecznych w wagonach lub kontenerach poprzedza przewóz morski, to do listu przewozowego powinien być dołączony certyfikat pakowania kontenera/pojazdu zgodny ze wzorem podanym w 5.4.5 RID/Zał. 2.

Certyfikat pakowania dla przewozu w cysternach nie jest wymagany.

§ 26. Oczyszczanie, mycie i odkażanie wagonów.

1. Jeżeli ładowne lub próżne jednostki transportowe mają powierzchnię zewnętrzną zanieczyszczoną przewożonym towarem niebezpiecznym to przewoźnik kolejowy może odmówić przyjęcia ich do przewozu.
2. Wagony po przewozie towaru luzem powinny być przez odbiorcę (rozładowcę) oczyszczone przed ponownym załadunkiem, jeżeli inny towar, który ma być załadowany do wagonu, nie jest takim samym towarem niebezpiecznym.

ROZDZIAŁ 10. KWALIFIKACJE, SZKOLENIA, DORADCY

§ 27. Kwalifikacje pracowników i szkolenia z zakresu przewozu towarów niebezpiecznych.

1. Pracownicy zatrudnieni bezpośrednio przy czynnościach ekspedycyjnych z towarami niebezpiecznymi powinni posiadać wymagane zaświadczenia kwalifikacyjne, upoważniające do obsługi urządzeń do napełniania i opróżniania zbiorników transportowych materiałów niebezpiecznych wg ADR/RID, wydane przez Transportowy Dozór Techniczny.
2. Pracownicy, których obowiązki dotyczą przewozu towarów niebezpiecznych oraz pracownicy przed rozpoczęciem samodzielnego wykonywania tych obowiązków, powinni być przeszkoleni w zakresie wymagań związanych z przewozem towarów niebezpiecznych zgodnie z 1.3.2 i 1.10.2 RID oraz art. 14 ustawy o przewozie towarów niebezpiecznych, odpowiednio do ich odpowiedzialności i zakresu obowiązków na danym stanowisku pracy.
3. Fakt przeszkolenia pracowników należy dokumentować w dzienniku szkoleń (pouczeń) lub w liście obecności osób szkolonych. Pracownik przeszkolony po raz pierwszy na danym stanowisku pracy powinien otrzymać zaświadczenie o odbyciu przeszkolenia podstawowego i specjalistycznego. Kopię zaświadczenia wydanego pracownikowi dołącza się do jego akt pracowniczych. Zaświadczenia z pouczeń okresowych i szkoleń doształcających nie muszą być wystawiane. Dokumentację szkoleń przechowuje się przez okres 5 lat, chyba że władza właściwa określi inny okres przechowywania dokumentacji szkoleń.
4. Pracownik nieprzeszkolony może wykonywać czynności podlegające przepisom RID/Załącznik 2 wyłącznie pod nadzorem osoby posiadającej wymagane przeszkolenie.

§ 28. Doradca bezpieczeństwa przewozu towarów niebezpiecznych.

1. Użytkownicy bocznic oraz współużytkownicy bocznic, ustanowieni operatorzy infrastruktury portowej, jako odbiorcy i nadawcy przesyłek towarów niebezpiecznych oraz próżnych nieoczyszczonych jednostek transportowych po tych towarach, jak również jako podmioty wykonujące związane z przewozem towarów niebezpiecznych czynności ekspedycyjne, obowiązani są do wyznaczenia doradców do spraw bezpieczeństwa przewozu towarów niebezpiecznych.
2. Zadania i organizację pracy doradcy określają:
 - 1) ustawa z 19 sierpnia 2011 r. o przewozie towarów niebezpiecznych,
 - 2) przepisy 1.8.3 RID/Załącznik 2 (w razie potrzeby również ADR).
3. Pracownicy wykonujący zadania związane z przewozem towarów niebezpiecznych w przypadku trudności w ustaleniu prawidłowego sposobu postępowania powinni konsultować się z wyznaczonymi doradcami.

ROZDZIAŁ 11. POSTĘPOWANIE W RAZIE ZDARZEŃ ZWIĄZANYCH Z TOWARAMI NIEBEZPIECZNYMI

§ 29. Postępowanie w razie wypadków lub awarii z towarami niebezpiecznymi.

1. W przypadku wystąpienia zdarzenia z przesyłką zawierającą towar niebezpieczny, pracownik, który zauważył objawy niekontrolowanego wydostawania się towaru niebezpiecznego, tj. wyciek, ulatnianie gazu lub oparów, wysypywanie się, powinien niezwłocznie (w dostępny sposób) powiadomić o powyższym:

- 1) osoby znajdujące się w strefie zagrożenia,
- 2) dyżurnego ruchu najbliższego posterunku ruchu,
- 3) Portową Służbę Ratowniczą,
- 4) Zarząd Morskich Portów Szczecin i Świnoujście S.A.

Zasady powiadamiania oraz dalszego postępowania określa instrukcja postępowania w razie poważnych wypadków, wypadków i incydentów w transporcie kolejowym na obszarze zarządzanym przez ZMPSiŚ S.A.

2. W miarę możliwości i umiejętności należy spróbować udzielić pomocy osobom poszkodowanym, jeżeli nie zagraża to bezpieczeństwu osoby udzielającej pomocy, a następnie oddalić się na bezpieczną odległość od źródła zagrożenia, poruszając się prostopadle do kierunku wiatru lub pod wiatr wiejący w stronę miejsca zdarzenia.
3. Dowódca przybyłej na miejsce zdarzenia jednostki Portowej Służby Ratowniczej obejmuje dowodzenie prowadzoną akcją ratowniczą, w tym decyduje o wykonaniu jazdy manewrowej z uszkodzonym wagonem z towarem niebezpiecznym.

§ 30. Informowanie pracowników o zdarzeniach.

1. ZMPSiŚ S.A. ustali sposób informowania pracowników o zdarzeniach, jakie miały miejsce na terenie ZMPSiŚ S.A. oraz o wdrażanej profilaktyce powypadkowej,
2. Przekazywana pracownikom informacja o zdarzeniu powinna zawierać:
 - okoliczności powstania, przebiegu i skutków zdarzenia,
 - przyczyny zdarzenia,
 - zalecenia i wnioski zapobiegawcze,
 - podjęte przez ZMPSiŚ S.A. dodatkowe działania mające na celu poprawę bezpieczeństwa ruchu kolejowego.

ROZDZIAŁ 12. Postanowienia końcowe

1. Zapisy niniejszej instrukcji stanowią podstawę do opracowania przez użytkowników bocznic (końcowych) oraz współużytkowników bocznic, ustanowionych operatorów infrastruktury portowej części 8. regulaminów pracy bocznic.
2. Za poprawność, kontrolę bieżącą i aktualizację instrukcji odpowiada wyznaczony pracownik ZMPSiŚ S.A.
3. Instrukcja wchodzi w życie z dniem następującym po dniu jej zatwierdzeniu.

ZAŁĄCZNIKI

Załącznik Nr 1 – Znakowanie opakowań, DPPL i opakowań dużych

1. Każde opakowanie przeznaczone do przewozu towarów niebezpiecznych powinno mieć naniesione czytelne oznakowanie oznaczające, że opakowanie odpowiada dopuszczonemu typowi konstrukcyjnemu.
2. W skład oznakowania opakowań wchodzi następujące informacje:

Przykład oznakowania opakowania:

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
	RID/ADR R	1A1	Y1.4	150	08	PL	COBRO	R

gdzie poszczególne elementy oznakowania oznaczają:

- I** symbol ONZ dla opakowań lub
- II** symbol RID/ADR lub SMGS/RID/ADR dla opakowań złożonych i opakowań metalowych lekkich dopuszczonych do przewozu kolejowego i drogowego;
- III** kod opakowania składający się z:
- cyfry oznaczającej rodzaj opakowania: 1 – bęben, 3 – kanister, 4 – skrzynia, 5 – worek, 6 – opakowanie złożone, 0 – opakowanie metalowe lekkie;
 - wielkiej litery oznaczającej rodzaj materiału: A – stal, B – aluminium, C – drewno naturalne, D – sklejka, F – materiał drewnopochodny, G – tektura, H – tworzywo sztuczne (w tym folia oraz tkaniny z tworzywa sztucznego), L – tkanina włókiennicza, M – papier wielowarstwowy, N – metal inny niż stal lub aluminium, P – szkło, porcelana lub kamionka; oraz
 - cyfry oznaczającej kategorię opakowania:
 - 1 - dla bębnów, kanistrów – wieko niezdemowalne; dla skrzyń – drewno zwykłe, dla worków – tkanina z tworzywa sztucznego lub włókiennicza, bez wykładziny wewnętrznej lub bez powłoki;
 - 2 - dla bębnów, kanistrów – wieko zdejmowalne; dla skrzyń – drewno ze ściankami pyłoszczelnymi; dla worków – tkanina z tworzywa sztucznego pyłoszczelna lub tkanina włókiennicza pyłoszczelna;
 - 3 - worki z tkaniny z tworzywa sztucznego wodoodpornego; worki z tkaniny włókienniczej wodoodpornej;
 - 4 - worki foliowe;
- W kodzie opakowania mogą występować dodatkowo następujące litery:
- T - opakowanie awaryjne,
 - V - opakowanie specjalne,
 - W - opakowanie równoważne (zgodne z danym typem konstrukcyjnym, ale mające np. mniejszą wysokość);
- IV** grupę pakowania, dla której został dopuszczony typ konstrukcyjny opakowania:
X – dla materiałów GP I, II, III;
Y – dla materiałów GP II, III;
Z – dla materiałów GP III,
i gęstość względną (np. 1.4) – dla cieczy lub maksymalną masę brutto [kg] – dla materiałów stałych lub opakowań wewnętrznych lub opakowań metalowych lekkich oznakowanych symbolem „RID/ADR” lub „SMGS/RID/ADR”, przeznaczonych do materiałów ciekłych o lepkości powyżej 200 mm²/s w 23 °C;
- V** ciśnienie próbne w kPa (np. 150) dla materiałów ciekłych; litera „S” wskazuje, że opakowanie przeznaczone jest do przewozu materiałów stałych lub opakowań wewnętrznych lub opakowań metalowych lekkich oznakowanych symbolem „RID/ADR” lub „SMGS/RID/ADR,” przeznaczonych do materiałów ciekłych o lepkości powyżej 200 mm²/s w 23 °C;
- VI** rok produkcji opakowania (dwie ostatnie cyfry);
dla opakowań typu 1H i 3H dodatkowo należy podać rok i miesiąc produkcji.
Na opakowaniu podaje się rok (2 ostatnie cyfry w miejscu gwiazdki) produkcji używając znaku:

- VII** znak państwa zatwierdzającego – znak przewidziany dla pojazdów w ruchu międzynarodowym (np. dla Polski – PL);
- VIII** skrót lub nazwa władzy właściwej dopuszczającej opakowanie, lub nazwa producenta;
- IX** oznaczenie dodatkowe dotyczące np. opakowania po renowacji - litera „R”.

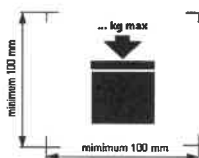
3. W skład oznakowania DPPL wchodzi następujące informacje:

Przykład oznakowania DPPL:

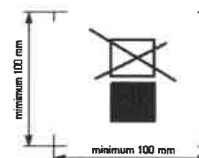
I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
	11A	Y	02 17	PL	COBRO	5500	1500

gdzie poszczególne elementy oznakowania oznaczają:

- I symbol ONZ dla opakowań;
- II kod opakowania składający się z:
 - dwóch cyfr oznaczających rodzaj opakowania: 11 – DPPL sztywny dla materiałów stałych napełnianych i opróżnianych grawitacyjnie, 21 – DPPL sztywny dla materiałów stałych napełnianych i opróżnianych pod ciśnieniem, 31 – DPPL sztywny dla materiałów ciekłych; 13 – DPPL elastyczny,
 - wielkiej litery oznaczającej rodzaj materiału: znaczenie liter jak wyżej w ust. 2 dla opakowań;
- III grupę pakowania: znaczenie liter jak wyżej dla opakowań;
- IV miesiąc i rok (dwie ostatnie cyfry) produkcji;
- V znak państwa zatwierdzającego – znak przewidziany dla pojazdów w ruchu międzynarodowym (np. dla Polski – PL);
- VI skrót lub nazwa władzy właściwej dopuszczającej opakowanie, lub nazwa producenta;
- VII obciążenie użyte przy badaniu na spiętrzanie [kg]; dla DPPL nienadających się do spiętrzania – cyfra „0”; maksymalne dopuszczalne obciążenie przy spiętrzaniu umieszcza się na znaku:

DPPL nadający się do spiętrzania

DPPL nie nadający się do spiętrzania

VIII maksymalna dopuszczalna masa brutto [kg].

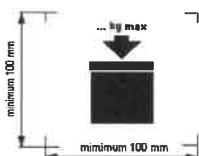
4. W skład oznakowania opakowań dużych wchodzi następujące informacje:

Przykład oznakowania opakowania dużego:

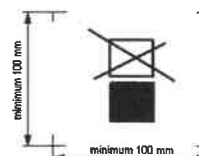
I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
	50H	X	02 17	PL	COBRO	2500	1000

gdzie poszczególne elementy oznakowania oznaczają:

- I symbol ONZ dla opakowań;
- II kod opakowania składający się z:
 - dwóch cyfr oznaczających: 50 – opakowanie duże sztywne, 51 – opakowanie duże elastyczne,
 - wielkiej litery oznaczającej rodzaj materiału: znaczenie liter jak wyżej dla opakowań;
- III grupę pakowania: znaczenie liter jak wyżej dla opakowań;
- IV miesiąc i rok (dwie ostatnie cyfry) produkcji;
- V znak państwa zatwierdzającego – znak przewidziany dla pojazdów w ruchu międzynarodowym (np. dla Polski – PL);
- VI skrót lub nazwa władzy właściwej dopuszczającej opakowanie, lub nazwa producenta;
- VII obciążenie użyte przy badaniu na spiętrzanie [kg]; dla opakowań nienadających się do spiętrzania – cyfra „0”; maksymalne dopuszczalne obciążenie przy spiętrzaniu umieszcza się na znaku:

opakowanie duże nadające się

opakowanie duże nienadające się do spiętrzania

VIII maksymalna dopuszczalna masa brutto [kg].

Załącznik Nr 2 – Kodowanie cystern

1. Kodowanie cystern do przewozu gazów klasy 2.

Cztery części kodu (podanego dla danego materiału w kolumnie 12 tabeli A RID/Zał. 2) mają następujące znaczenie:

Tabela 1. Kody cystern do przewozu gazów klasy 2.

Część	Znaczenie	Kod i opis cysterny
1	Typy cystern, wagonów-baterii lub MEGC	C = cysterna, wagon-bateria lub MEGC do gazów sprężonych; P = cysterna, wagon-bateria lub MEGC do gazów skroplonych lub gazów rozpuszczonych; R = cysterna dla gazów schłodzonych skroplonych;
2	Ciśnienie obliczeniowe	X = wartość minimalnego odnośnego ciśnienia próbnego w barach, zgodnie z tabelą 22 = w 4.3.3.2.5 RID/Zał. 2 lub minimalne ciśnienie obliczeniowe w barach;
3	Otwory (patrz pod 6.8.2.2 i 6.8.3.2)	B = cysterna z dolnymi otworami do napełniania lub rozładunku, z 3. zamknięciami, lub C = wagon-bateria lub MEGC z otworami poniżej lustra cieczy lub do gazów sprężonych; D = cysterna z górnymi otworami do napełniania lub rozładunku, z 3 zamknięciami, poniżej lustra cieczy tylko z otworami wyczystkowymi; cysterna z górnymi otworami do napełniania lub rozładunku, z 3 zamknięciami lub wagon-bateria lub MEGC, bez otworów poniżej lustra cieczy;
4	Zawór bezpieczeństwa /urządzenie zabezpieczające	N = cysterna, wagon-bateria lub MEGC, z zaworem bezpieczeństwa zgodnie z 6.8.3.2.9 lub 6.8.3.2.10 RID/Zał. 2, nie jest zamknięta hermetycznie; H = cysterna, wagon-bateria lub MEGC, hermetycznie zamknięta.

Uwaga: Ciśnienie wskazane na samej cysternie lub na tabliczce nie powinno być mniejsze niż wymagane minimalne ciśnienie próbne podane dla danego gazu w tabeli 4.3.3.2.5 RID/Zał.2.

Tabela 2. Przykłady kodów cystern do przewozu gazów klasy 2.

Cysterna	Kod
Cysterna do gazów skroplonych, minimalne ciśnienie próbne 10 barów, z dolnymi otworami do napełniania lub rozładunku, z 3 zamknięciami umieszczonymi szeregowo, z zaworem bezpieczeństwa, niezamknięta hermetycznie – zastosowanie np. do UN 1011 BUTAN, UN 1965 mieszanina A	P10BN
Cysterna do gazów skroplonych; minimalne ciśnienie próbne 23 bary, z dolnymi otworami do napełniania lub rozładunku, z 3. zamknięciami umieszczonymi szeregowo, hermetycznie zamknięta – zastosowanie np. do UN 1011 BUTAN, UN 1965 mieszaniny A do B	P23BH
Cysterna do gazów skroplonych; minimalne ciśnienie próbne 29 barów, z górnymi otworami do napełniania lub rozładunku, z 3. zamknięciami, zamknięta hermetycznie – zastosowanie np. do UN 1005 AMONIAK BEZWODNY, UN 1011 BUTAN, UN 1965 mieszaniny A do C, UN 1978 PROPAN	P29DH
Cysterna do gazów schłodzonych skroplonych z izolacją próżniową, minimalne ciśnienie próbne 30 barów, z dolnymi otworami do napełniania lub rozładunku, z 3. zamknięciami umieszczonymi szeregowo, z zaworem bezpieczeństwa, niezamknięta hermetycznie – zastosowanie np. do UN 2187 DITLENEK WĘGLA SCHŁODZONY SKROPLONY	R30BN

Litera B w kodzie cysterny oznacza, że cysterna wyposażona jest w dolne otwory do napełniania lub rozładunku, z 3. niezależnymi od siebie zamknięciami, składającymi się z:

- wewnętrznego zaworu odcinającego (zawór denny, zawór główny),
- zewnętrznego zaworu odcinającego (zawór boczny, zawór spustowy),
- urządzenia zamykającego na końcu każdego przewodu rurowego (np. kołpak, zaślepka kołnierkowa).

Pozycja i kierunek zamykania zaworów powinny być wyraźnie widoczne.

Litera C w kodzie cysterny oznacza, że cysterna wyposażona jest w górne otwory do napełniania lub rozładunku, z 3. zamknięciami. Otwory powinny być umieszczone nad poziomem cieczy. Poniżej poziomu cieczy może znajdować się tylko otwór do czyszczenia (otwór wyczystkowy).

Litera D w kodzie cysterny oznacza, że cysterna wyposażona jest w górne otwory do napełniania lub rozładunku, z 3. zamknięciami. Otwory powinny być umieszczone nad poziomem cieczy.

Tabela 3. Hierarchia cystern do przewozu gazów klasy 2.

Kod cysterny	Kody dopuszczalne	Kod cysterny	Kody dopuszczalne
C*BN	C#BN, C#CN, C#DN, C#BH, C#CH, C#DH	P*CN	P#CN, P#DN, P#CH, P#DH
C*BH	C#BH, C#CH, C#DH	P*CH	P#CH, P#DH
C*CN	C#CN, C#DN, C#CH, C#DH	P*DN	P#DN, P#DH
C*CH	C#CH, C#DH	P*DH	P#DH
C*DN	C#DN, C#DH	R*BN	R#BN, R#CN, R#DN
C*DH	C#DH	R*CN	R#CN, R#DN
P*BN	P#BN, P#CN, P#DN, P#BH, P#CH, P#DH	R*DN	R#DN
P*BH	P#BH, P#CH, P#DH		

Wartość ciśnienia oznaczona symbolem „#” powinna być równa lub większa od wartości ciśnienia oznaczonej symbolem „*”.

Uwaga: Hierarchia nie ma zastosowania w przypadku niektórych przepisów specjalnych (patrz 4.3.5 i 6.8.4 RID/Zał. 2).

2. Kodowanie cystern do przewozu materiałów klas 3-9.

Cztery części kodu (podanego dla danego materiału w kolumnie 12 tabeli A RID/Zał. 2) mają następujące znaczenie:

Tabela 4. Kody cystern do przewozu materiałów klas 3-9.

Część	Znaczenie	Kod i opis cysterny
1	Typ cysterny	L = cysterna dla materiałów w stanie ciekłym (materiały ciekłe lub stałe nadawane do przewozu w stanie stopionym); S = cysterna dla materiałów w stanie stałym (materiały sproszkowane lub granulowane);
2	Ciśnienie obliczeniowe	G = minimalne ciśnienie obliczeniowe zgodne z wymaganiami w 6.8.2.1.14 RID/Zał. 2; 1,5; 4; 2,65; 10; 15; 21 = minimalne ciśnienie obliczeniowe w barach (6.8.2.1.14 RID/Zał. 2);

Część	Znaczenie	Kod i opis cysterny
3	Otwory (patrz pod 6.8.2.2.2 RID/Zał. 2)	<p>A = cysterna z dolnymi otworami do napełniania lub rozładunku, z 2. zamknięciami;</p> <p>B = cysterna z dolnymi otworami do napełniania lub rozładunku, z 3. zamknięciami;</p> <p>C = cysterna z górnymi otworami do napełniania lub rozładunku, poniżej lustra cieczy tylko z otworami wyczystkowymi;</p> <p>D = cysterna z górnymi otworami do napełniania lub rozładunku i bez otworów poniżej lustra cieczy;</p>
4	Zawór bezpieczeństwa	<p>V = cysterna z urządzeniem oddechowym zgodnie z 6.8.2.2.6 RID/Zał. 2, bez urządzenia zabezpieczającego przed rozprzestrzenieniem się płomienia, lub cysterna nieodporna na uderzenie ciśnienia wybuchu;</p> <p>F = cysterna z urządzeniem oddechowym zgodnie z 6.8.2.2.6 RID/Zał. 2, wyposażona w urządzenie zabezpieczające przed rozprzestrzenieniem się płomienia, lub cysterna odporna na uderzenie ciśnienia wybuchu;</p> <p>N = cysterna bez urządzenia oddechowego zgodnie z 6.8.2.2.6 RID/Zał. 2, niezamknięta hermetycznie;</p> <p>H = cysterna hermetycznie zamknięta.</p>

Tabela 5. Przykłady kodów cystern do przewozu materiałów klas 3-9.

Cysterna	Kod
Cysterna do materiałów stałych; ciśnienie obliczeniowe 2,65 bara, z dolnymi otworami do napełniania lub rozładunku, z 2. zamknięciami, bez urządzenia oddechowego, niezamknięta hermetycznie – zastosowanie np. do UN 1402 WĘGLIK WAPNIA	S2,65AN
Cysterna do materiałów ciekłych; ciśnienie obliczeniowe 1,5 bara, z dolnymi otworami do napełniania lub rozładunku, z 3. zamknięciami, bez urządzenia oddechowego, niezamknięta hermetycznie – zastosowanie np. do UN 1203 BENZYNA SILNIKOWA	L1,5BN
Cysterna do materiałów ciekłych; ciśnienie obliczeniowe 10 barów; z górnymi otworami do napełniania lub rozładunku, z 3 zamknięciami, poniżej lustra cieczy ma tylko otwory wyczystkowe; hermetycznie zamknięta - zastosowanie np. do UN 3286 MATERIAŁ ZAPALNY CIEKŁY TRUJĄCY ŻRĄCY I.N.O.	L10CH

Litera A w kodzie cysterny oznacza, że dolne otwory do napełniania lub rozładunku, z 2. niezależnymi od siebie zamknięciami składającymi się z:

- zewnętrznego zaworu odcinającego (zawór boczny, zawór spustowy),
- urządzenia zamykającego na końcu każdego przewodu rurowego (np. kołpak, zaślepka kołnierзова).

Litera B w kodzie cysterny oznacza, że dolne otwory do napełniania lub rozładunku składają się z 3. niezależnych od siebie zamknięć:

- wewnętrznego zaworu odcinającego (zawór denny, zawór główny),
- zewnętrznego zaworu odcinającego (zawór boczny, zawór spustowy),
- urządzenia zamykającego na końcu każdego przewodu rurowego (np. kołpak, zaślepka kołnierзова).

Litera C w kodzie cysterny oznacza, że cysterna wyposażona jest w górne otwory do napełniania lub rozładunku. Otwory powinny być umieszczone nad poziomem cieczy. Poniżej poziomu cieczy może znajdować się tylko otwór do czyszczenia (otwór wyczystkowy).

Litera D w kodzie cysterny oznacza, że cysterna wyposażona jest w górne otwory do napełniania lub rozładunku. Otwory powinny być umieszczone nad poziomem cieczy.

Hierarchia cystern do przewozu materiałów klas 3-9.

Cysterny z innymi kodami niż podane w tabeli A RID/Zał. 2 dla danego towaru niebezpiecznego mogą być również używane pod warunkiem, że każdy element (liczbowy lub literowy) kodu innej cysterny zapewnia ten sam lub wyższy poziom bezpieczeństwa, zgodnie z następującą rosnącą kolejnością:

Część 1: typ cysterny S → L

Część 2: ciśnienie obliczeniowe G → 1,5 → 2,65 → 4 → 10 → 15 → 21 bar

Część 3: otwory A → B → C → D

Część 4: zawory bezpieczeństwa / urządzenia zabezpieczające V → F → N → H.

Przykłady:

- cysterna z kodem L10CH jest dopuszczona do przewozu materiału, któremu przyporządkowany jest kod cysterny L4BN;
- cysterna z kodem L4BN jest dopuszczona do przewozu materiału, któremu przyporządkowany jest kod cysterny LGBF;
- cysterna z kodem L4BH nie jest dopuszczona do przewozu materiału, któremu przyporządkowany jest kod cysterny L10BH.

Uwaga: Hierarchia cystern nie uwzględnia ewentualnych przepisów specjalnych (patrz 4.3.5 i 6.8.4 RID/Zał. 2).

Załącznik Nr 3 – Wzory nalepek i znaków ostrzegawczych oraz innych oznakowań

1. Wzory nalepek ostrzegawczych.

nr 1
materiały wybuchowe i przedmioty z materiałami
wybuchowymi podklas 1.1, 1.2, 1.3

nr 1.4
materiały wybuchowe i przedmioty z materiałami
wybuchowymi podklasy 1.4

nr 1.5
materiały wybuchowe i przedmioty z materiałami
wybuchowymi podklasy 1.5

nr 1.6
materiały wybuchowe i przedmioty z materiałami
wybuchowymi podklasy 1.6

nr 2.1
gazy palne

nr 2.2
gazy niepalne nietrujące

nr 2.3
gazy trujące

nr 3
materiały zapalne ciekłe

nr 4.1
materiały zapalne stałe,
materiały samoreaktywne,
materiały polimeryzujące
i materiały wybuchowe
odczulone stałe,

nr 4.2
materiały podatne na samozapalenie

nr 4.3
materiały wydzielające w zetknięciu
z wodą gazy palne

nr 5.1
materiały utleniające

nr 5.2
nadtlenki organiczne

nr 6.1
materiały trujące

nr 6.2
materiały zakaźne

nr 7A
materiały promieniotwórcze
kategoria I-BIAŁA

nr 7B
materiały promieniotwórcze
kategoria II-ŻÓŁTA

nr 7C
materiały promieniotwórcze
kategoria III-ŻÓŁTA

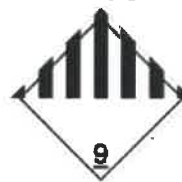
nr 7D
materiały promieniotwórcze (tylko jako duża nalepka)

nr 7E
materiały promieniotwórcze rozszczepialne

nr 8
materiały żrące

nr 9
różne materiały i przedmioty niebezpieczne
*) nalepka nie powinna być używana jako duża nalepka ostrzegawcza

nr 9A*)

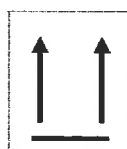
według Kodeksu IMDG

według Zał. 2 do SMGS

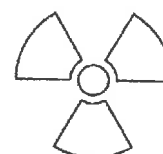

2. Wzory znaków ostrzegawczych.

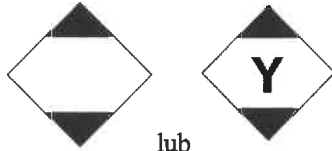

lub

strzałki kierunkowe

symbol promieniowania

lub

materiały zapakowane w ilościach ograniczonych (LQ)

materiały w ilościach wyłączonych

materiały o podwyższonej temperaturze

materiały zagrażające środowisku

nr 13

ostrożnie przetaczać

– tak oznaczone jednostki transportowe mogą być odrzucane i staczane z zastosowaniem postanowień § 28 niniejszej instrukcji,

– dotyczy określonych towarów niebezpiecznych klasy 1. i 2.

nr 15

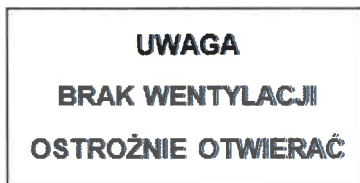
zakaz odrzutu i staczania

– powinien być doczepiony pojazd trakcyjny; rozrząd tylko metodą odstawczą; nie wolno najeżdżać; chronić przed najeżdżaniem innych wagonów,

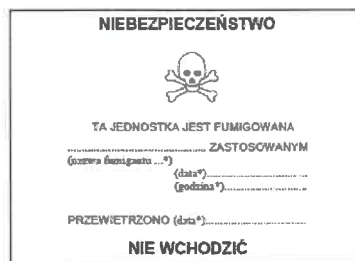
– dotyczy określonych towarów niebezpiecznych klasy 1.

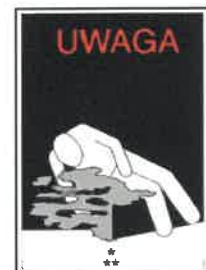
akumulatory litowe

znak ostrzegawczy dla wagonów lub kontenerów bez możliwości wentylacji przy przewożeniu sztuk przesyłek z gazami (7.5.11 CW36 RID/Zał. 2)

znak ostrzegawczy dla wagonów lub kontenerów poddanych fumigacji (zagrożenie zatruciem) (5.5.2 RID/Zał. 2)

znak ostrzegawczy dla wagonów lub kontenerów z czynnikiem chłodzącym (zagrożenie uduszeniem) (5.5.3 RID/Zał. 2)

3. Wzory innych oznakowań.

tablica pomarańczowa RID/Zał. 2 i ADR (cystery i luzem)

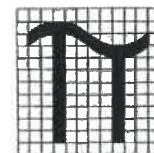
symbol ONZ dla opakowań, DPPL, opakowań dużych, naczyń ciśnieniowych i MEGC-UN

tablica pomarańczowa ADR (sztuki przesyłki)

tablica pomarańczowa zgodnie z Kodeksem IMDG

znak zgodności II